

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRASTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXII Nr. 14

KETVIRTADIENIS, LIEPOS [JULY] 8, 1982

KAINA 25 c.

KASDIEN

ARGENTINA
PRALAIMĖJO, BET...
PREZ. REAGANUI
TESISEKA TIK...
DETROITAS IR MINSKAS
VYKO ATSIŠVEIKINIMAS
SU...

Argentina pralaimėjo karą su Anglija dėl Falkland salų. Turint galvoje Argentinos šlubuojančią krašto ekonomiką, karas šalies ūkiui sukėlė milžiniškus nuostolius. Tačiau antra vertus, neišsivysčiusioms pasaulio tautoms ir sveikiau galvojančiai žmonijai Argentina šiuo karu laimėjo neapsakomai daug.

Pusiau kolonialinėms bei besivystančioms šalims ir visam pažangių nuotaikų svietui šis karas parodė kaip ant delno, kokias gyvates savo užančiuose puoselėja didžiosios imperialistinės šalys. Ypač tai pamatė argentiniečių tauta.

Anglija ir jai pritariusi Amerika vargiai beatstatys "reputaciją", kad ir jos už tautų suverenumą bei jų gerbūvį.

...

Kažkoks mandrappkis yra pasakęs, kad "Centro Amerikoje Kuba pasėjo komunizmo sėklą, o Amerika tenai patyrė tai sėklai dirvą". Kiek šiame pasakykime teisybės, spręskite patys. Bet kad Amerika su savo daugnacionalinėmis korporacijoms pasėjo ten sėklą žmonių maištams ir sukilimams prieš savo reakcinius režimus, tai neginčijamas faktas.

Jeigu Amerikos imperialistiniai interesai neglobotų tenykščių reakcinių režimų, kad amerikietiškos korporacijos lengviau būtų čulpti tautų darbo syvus, Centro Amerikoje ramybė žydėtų ir lapotu.

Kaip darbininkai šturmuoja prieš nepakeliamą išnaudojimą, taip tautos šturmuoja prieš imperialistinių nepakeliamą išnaudojimą.

...

Prezidentui Reaganui nesiseka su užsienio politika, nesiseka su šūkavimais, kad jis nori pasaulyje taikos, bet labiausiai nesiseka su krašto ekonomikos politika.

Infliacija ir nedarbas eina savo keliu vis pirmyn ir pirmyn. Pramonės pajėgumas išnaudojamas tik 70 procentų. Bankrotai jau eiliniai reiškiniai. Vien tik bankų šiemet subankrutavo jau dvylika, o kiek subankrutavo mažesnių kompanijų ir šiaip biznių. Farmeriai gvoltu šaukia, baigiamie nusiųryti nuo koto.

Vienatinis dalykas prezidentui sekasi, tai didinti karinis biudžetas.

...

Kaip praneša JAV-TSRS draugystės Nacionalinės tarybos laikraštis "Friendship News", tarp Detroito ir Baltarusijos sostinės Minsko vystosi draugystės santykiai. Jie prasidėjo Detroito miesto

Vilniaus universitete knygos šventė

Valstybiniame V. Kapsuko universitete įvyko trečioji Vilniaus miesto knygos šventė "Brolišku tautų šeimoje". Šventę Didžiajame kieme atidarė universiteto rektorius J. Kubilius, LKP Vilniaus miesto komiteto propagandos ir agitacijos skyriaus vedėjas G. Tarvydas, tarptautinės D. Neru premijos laureatas poetas V. Reimeris kalbėjo apie knygą visuomenės ir atskiro žmogaus gyvenime, lietuvių knygos populiarumo ir leidybos respublikoje klausimus.

Dar gyvi literatūros klasiko A. Vienuolio 100-ųjų gimimo metinių

tarybos narei Mary Ann Mahaffy apsilankius su oficialiu vizitu Minske.

Miesto meras Coleman Young ir miesto tarybos pirmininkė Erma Henderson priėmė kvietimą nuvykti į Minską. Detroitas savo ruožtu turi pakviestis atvykti Minsko miesto delegaciją.

Detroitas ir Minskas yra pramoniniai miestai ir randa bendrą kalbą.

...

Birželio 12 dienos savaitgalį į Čikagą buvo atvykęs TSRS ambasados Vašingtone pirmasis sekretorius Edmundas Juškys su žmona Aldona ir sūnumi Gediminu. Jie čia buvo atvykę atsišveikinti su savo giminėmis, bičiuliais bei pažįstamais, nes Edmundo vieton atvyksta kitas lietuvis diplomatas, o jis grįžta Lietuvon svarbesnėms pareigoms.

Viešas atsišveikinimas vyko "Vilnius" salėje. Žinoma, nebuvo smagu skirtis, ypač su Edmundu, tiek daug padėjusiu Amerikos lietuviams išsirūpinti gimimo metrikus iš Lietuvos, gauti vizas pasisvečiuoti į Lietuvą ir p. Bet vistiek buvo smagu, atsišveikinime plaukiojo nuotaika, kad su šiais žmonėmis dar teks susitikti Vilniuje, o gal ir čia Amerikoje.

Į atsišveikinimą susirinkusieji jiems linkėjo geriausios sėkmės, o jie savo ruožtu susirinkusiemis.

S. J. Jokubka

minėjimo atgarsiai. Pedagoginio instituto studentai šventės metu A. Vienuolio atminimui parodė įdomų publicistinį montažą. Sarbėvijaus, Daukanto, Mickevičiaus kiemeluose "Vagos", "Mintis", "Mokslo" leidyklos surengė naujų knygų parodas. Knygų bičiuliai susitiko su rašytojais A. Baltakiu, V. Bubniu, A. Pociumi, V. Reimeriu, M. Sluckiu, jaunaisiais latvių literatais, viešėjusiais respublikoje, stebėjo įdomias programas, parengtas universiteto studentų.

Šventėje dalyvavo LKP CK skyrių vedėjai J. Kuolelis, N. Ragutis, Lietuvos TSRS aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministras H. Zabulis, Partijos istorijos instituto prie LKP CK direktorius R. Sarmaitis.

RAŠO LENKŲ LAIKRAŠTIS

Lenkijos Liaudies Respublika—tvirta socialistinės sandraugos grandis, turinti patikimas sąjungininkes—TSRS ir kitas socialistines šalis, rašo laikraštis "Zolnež volnosci". Sąjunga su TSRS turi lemiamą reikšmę mūsų suverenumui ir sienų neliečiamumui. Jos pamatas—Lenkijos ir TSRS idėjinė politinė vienybė. Šį pagrindą norėjo išardyti socializmo priešininkai 1980-1981 metais. Mėginami iškreiptai vaizduoti mūsų valstybių santykius, jie siekė sugriauti savitarpio santykių idėjinį pamatą, reikalavo tuos peržiūrėti, kad mūsų ryšiai būtų grindžiami ne ideologiniu pamatu, o melagingomis geopolitinėmis prielaidomis.

LLR ir Tarybų Sąjungos idėjinio susitelkimo susilpnimas būtų naudingas tik toms jėgoms, kurios vis dar tikisi peržiūrėti susidariusią padėtį Europos žemyne ir pakeisti dabartinį jėgų santykį pabrėžia laikraštis.

Antisocialistiniai elementai siekė pirmiausia pakirsti valstybėje LJD, kaip svarbiausio LLR ir TSRS sąjungos garanto, vadovau-

jantį vaidmenį. Jie mėgino, susilpninti sąjungą su TSRS, kas būtų pakirtę pamatus, kuriais grindžiamas Lenkijos saugumas ir jos sienų palei Odrą, Nisą ir Baltiją nepažeidžiamumas. Politiniai avantiūristai iš "Solidarumo" vadovybės, "Nepriklausomos Lenkijos konfederacijos", KOS-KOR ir kitų antisocialistinių grupuočių slėpė šiuos tikslus, bet tarp jų buvo ir tokių kurie apie tai didžiudamiesi rašė ir viešai kalbėjo, atvirai koketavo su užkietėjusiais revanšistais už vandenyno ir tam tikrais kapitalistinių valstybių sluoksniais.

Kad būtų konkrečiau, sakoma straipsnyje, pažvelkime į vadinamųjų "savivaldžios žėčpospolitos" klubų deklaraciją. Tokie klubai atsirado 1981 metų rudenį, suvienydami trockistus, anarchistus ir kitus aršius Liaudies Lenkijos priešus. Šie žmonės kėlė melagingus šūkius, kurie praktiškai reišė LLR ir TSRS draugystės, bendradarbiavimo ir savitarpio pagalbos sutarties principų peržiūrėjimą.

Si grupuotė, iš esmės neturėjusi nieko bendra su nacionaliniais interesais, nurodo "Zolnež volnosci", taip pat mėgino sužlugdyti Lenkijos valstybines sutartis, kuriomis grindžiami naudingi santykiai su abiem Vokietijos valstybėmis. Si beprotybė buvo nukreipta ir prieš VDR—mūsų išmėgintos sąjungininkės ir socializmo bastiono Europos vakaruose interesus. Visa tai turėjo susilpninti pirmiausia mūsų svarbiausios sąjungininkės—TSRS saugumą. Nesunku suprasti, kokią kainą būtų sumokėję lenkai už šį beprotišką planą. Bet tai nedomino politinių avantiūristų.

1981 metų gruodžio 13 dieną nusikalstami kontrrevoliucijos planai buvo sužlugdyti. Nebus nei demontuotos mūsų socialistinės valstybės struktūros, nei įgyvendintas diversinis planas pakirsti pamatus, kuriais grindžiama Lenkijos ir TSRS sąjunga, nei peržiūrėta susidariusi padėtis Europoje, nebus išardytas LLR politinis pagrindas. O dėl mūsų nepriklausomybės pamato—sąjungos su TSRS, tai jos vertingumą ir patvarumą patvirtino pokario dešimtmečiai, pabrėžia "Zolnež volnosci".

Trumpai

— Newark, N. J., miesto taryba vienbalsiai pasisakė prieš prez. Reagano ėjimus didinti karinį biudžetą socialinių programų sąskaita.

— Čikagos merė Byrne tarėsi su Čikagos biznieriiais, kad jie vasaros metu parūpintų dešimčiai tūkstančių jaunuolių darbo.

— Maisto parduotuvių darbininkų profsąjungos, priklausančios AFL-CIO, vykdomoji taryba užgėrė rezoliuciją, reikalaujančią išaldyti branduolinį ginklą.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly [659-780]

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Aukos tos sistemos, kurioje gyvename

Slykštu klausytis tušuojančios gražiomis spalvomis šią supuvusią sistemą propagandos, kad skurdžiai bei bedarbiai yra tinginiai, narkomanai, draugijos padugnės, gyvenančios iš socialinio aprūpinimo pašalpų. Girdi, juos valdžia peni mokesčių mokėtojų pinigais ir jie neturi jokių ambicijų rasti darbo, kad pragyvenus iš savo prakaito, valkiojasi gatvėmis, kišenvagiauja, plėšikauja, girtuokliauja ir t. t.

Propagandos išplautais smegenimis žmonės šioms nesąmonėms tiki. Tai žmonės, kurie niekad nėra ragavę vargo, žmonės, kuriems terūpi savas pilvas, žmonės, kurie niekad nėra buvę negrų, lotynų bei šiaip skurdžių getuose, žmonės, užsikrėtę rasistinėmis bacilomis. Kažkas šitokius žmones yra pavadinęs mėšlu, kuriuom yra patręšta darbo žmogų smaigianti kapitalistinė sistema, gimdanti nedarbą, skurdą, deformuojanti žmonių protą.

Kokie tie skurdžiai ir bedarbiai yra "tinginiai", parodė Čikagos miesto valdybos birželio 8 d. paskelbtas pranešimas, kad duos darbo dviem tūkstančiam paauglių. Užsiregistravimui gauti darbo buvo net kelios vietos. Prie kiekvienos vietos ištyso ilgiausios eilės pirmą asuntos valandos raštinėms atsidarant. Laikraščių pranešimais, dviem tūkstančiam darbų prisistatė virš 20 tūkstančių jaunų žmonių.

Na, ir ar šie 20 tūkstančių jaunų žmonių yra tinginiai, valandas stovėję eilėje, kad gavus nors per vasarą padirbėti už mažiausį atlyginimą. O kiek dar buvo tokių, neturėjusių vilties, kad bus samdomi, nestojų į eilę. O tokių buvo daug, nes anot Garfield bendruomenės distrikto menedžeriaus Charles Ford, vakarinėje miesto dalyje, didžiausiam negrų gete, jaunų žmonių be darbo yra 80 procentų.

Nenuostabu, kad gatvėse jauni juodveidžiai, lotynai, hibiliai kišenvagiauja, užpildinėja padoriau apsirengusius praeivius, grobia iš moterų rankinukus, valkiojasi užpakalinėmis gatvelėmis vagiliaudami. Jiems reikia pragyventi, o darbo nėra. Gyvenimas juos stumia į kriminalinius nusikaltimus. Tai aukos tos sistemos, kurioje gyvename, o ne kokie tinginiai bei be ambicijų gyventi iš savo prakaito.

Kas pralaimi?

Vakaruose antitarybinėje kampanijoje ekonominiai ir prekybiniai ryšiai su Tarybų Sąjunga vaizduojami kaip "Amerikos geradarystė". Užtat netenka stebėtis, kad įvairios "sankcijos", "embargo" ir kitos priemonės, kurios riboja ar net draudžia Amerikos kompanijoms prekiauti su Tarybų Sąjunga ir kitomis socialistinėmis šalimis, yra ne kas kita, kaip Baltųjų rūmų pastangos priversti socialistinės sandraugos valstybes daryti politines nuolaidas imperializmui.

Tarybų Sąjunga—didelė valstybė, turinti galingą ekonomiką ir dar didesnius resursus. Turtingos ekonominiu požiūriu yra ir kitos socialistinės valstybės. Socialistinių šalių sandraugos ekonomika ir resursai yra pakankami, ir jos gali išsiversti pačios. Kita vertus, "sankcijų" ir "embargo" mėgėjai turėtų nepamiršti, kad tarp sąjungininkų, kurie glaudžiai susiję su Vašingtonu, daug kas negali išsiversti be užsienio prekybos. Pavyzdžiui, 1980 metais Vakarų Europos valstybių prekių apyvarta su Ekonominės savitarpio pagalbos sutarties socialistinėmis valstybėmis buvo 60 milijardų dolerių. Tuo tarpu su JAV Vakarų Europa prekiaavo dešimt kartų mažiau. Prekyboje su Tarybų Sąjunga dalyvauja 1,500 VFR firmų, 600—Suomijos, 300—Italijos, Prekyba su Taryba Sąjunga ir kitomis socialistinėmis šalimis Vakarų Europos valstybėms užtikrina du milijonus darbo vietų. Vakarų Europa nedvejodama imasi projekto "Dujos—vamzdžiai", kadangi ši ekonominių ryšių forma su TSRS padės jai spręsti ne tik ekonomines, bet ir socialines problemas.

Netenka stebėtis, kad JAV valdžios spaudimas Vakarų Europos šalims dėl minėto projekto jų visuomenės sutiktas su pasipiktinimu. Kita vertus, prieštaraudama projektui, Amerika tikisi "atšaldyti" Vakarų Europos ir socialistinės sandraugos tautų abipusiškai naudingą bendradarbiavimą. Tačiau tai prieštarauja Helsinkio pasitarimo Baigiamojo akto raidai ir dvasiai. Po šiuo dokumentu juk yra ir JAV prezidento parašas!

Teko susipažinti su JAV kukurūzų augintojų firmos ekonomistų paskelbtais duomenimis apie tai, kokius nuostolius amerikiečiams atneša Jungtinių Valstijų izoliavimas nuo prekybos su socialistinėmis valstybėmis. Pasirodo, kad buvusio prezidento J. Carterio laikais paskelbtas embargo parduoti grūdus Tarybų Sąjungai amerikiečiams kainavo 22 milijardus dolerių. 310 tūkstančių amerikiečių tada tapo bedarbiais. Amerikos ekonomistai paskaičiavo: jeigu dabartinė Vašingtono administracija įves embargo visai prekybai su Tarybų Sąjunga, tai JAV kompanijos praras 32,8 milijardo dolerių ir kasmet iki pat 1985 m. po 220 tūkstančių

2

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

KARO VETERANAI LIETUVOJ

Vilniuje įvyko Didžiojo Tėvynės karo veteranų—buvusių karių ir partizaninio judėjimo dalyvių—susirinkimas.

Kalbėję tarybinio karo veteranų komiteto Vilniaus sekcijos pirmininkas dimisijos artilerijos generolas P. Petronis, partizaninio judėjimo veteranų respublikinės tarybos pirmininkas profesorius G. Zimanas ir kiti pareiškė pasipiktinimą dėl JAV valdančių sluoksnių kurstomo įtempimo pasaulyje, jų aktyvaus ruošimosi termobranduoliniam karui.

Lietuvos karo veteranai priėmė kreipimąsi į Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos antrosios specialiosios sesijos dalyvius. Jame sakoma, jog buvę Tarybų Lietuvos frontininkai ir partizanai prisijungia prie pažangių viso pasaulio žmonių, reikalaujančių spręsti ginčytinus klausimus taikiu keliu.

MASINĖS REPRESIJOS

Gvatemalos karinė chunta su generolu Riosu Mont priešakyje, vykdydama "komunizmo likvidavimo" šioje Centrinės Amerikos šalyje planą, masiškai naikina taikius gyventojus. Pagal šį planą chuntos baudėjai degina ištisus kaimus, sušaudo šimtus žmonių, žudo pažangius politinius ir profsąjunginius veikėjus, valstiečių ir studentų organizacijų vadovus.

JAUNIMAS UŽ TAIKĄ

Su devizu "Jaunime, vienykis! Pirmyn, už tvirtą taiką!" Prahos kultūros namuose įvyko Pasaulinės demokratinio jaunimo federacijos XI asamblėja. Joje dalyvavo maždaug 800 delegatų daugiau kaip iš 130 pasaulio šalių. Į asamblėją buvo atvykę įvairių politinių orientacijų, organizacijų, taip pat Tarp-tautinės demokratinės moterų federacijos delegacijos.

Asamblėjos dalyviai audringais plojimais sutiko L. Brežnevo sveikinimą. Jis rado karštą atgarsį jaunųjų pasaulio šalių pasiuntinių širdyse.

AGRESYVŪS RASISTŲ VEIKSMAI

Nesibaigianti rasistinė Pietų Afrikos Respublikos agresija prieš Angolos Liaudies Respubliką sukėlė šalyje sudėtingą karinę ir politinę situaciją, pareiškė Angolos gynybos ministras Pedro Marija Tonja.

Pretorijos rasistų veiksmai yra bendros imperializmo strategijos dalis. Imperializmas vis stengiasi dar labiau sukomplikuoti padėtį Angolos Liaudies Respublikoje, pažymėjo ministras. Rasistai yra todėl tokie akiplėšiški, pareiškė Angolos gynybos ministras, kad juos besąlygiškai remia imperialistinės valstybės. Vakari teikia Pretorijos režimui ginklus, kurie naudojami nusikalstamos agresijos.

TAILANDO PROVOKACIJOS

Tailandas ir toliau vykdo ginkluotą provokaciją Kampučijos Liaudies Respublikos pasienyje, prane-

ša Kampučijos informacijos agentūra SPK.

Gegužės pabaigoje—birželio pradžioje Tailando karo aviacijos pajėgų lėktuvai ne kartą isiveržė į Kampučijos oro erdvę net keliose provincijose, o Tailando karo laivyno pajėgos—į teritorinius vandenius Koch Kongo salos rajone. Tailando artilerija, lėktuvų koreguotojų remiama, daugiau kaip 60 kartų iš pabūklų ir minosvaizdžių apšaudė daugelį respublikos pasienio provincijų rajonų.

GRUBUS SUSIDOROJIMAS

Keliasdešimt policininkų, buldozerius ir sunkiasias statybos mašinas panaudojo Anglijos valdžia prieš kovotojus už taiką, įrengusius "taikos stovyklą" prie JAV karo aviacijos bazės Grineme Komone, Berkširo grafystėje. "Tvarkos saugotojai" grubiai grūdavo žmones į policijos mašinas, buldozeriai lygino su žeme palapines. Buvo susidorojama su karo priešininkais, įrengusiais prieš aštuonius mėnesius savo stovyklą prie bazės, kur konservatorių vyriausybės nutarimu, bus dislokuotos Amerikos sparnuotosios raketos.

GALVAZUDŽIŲ BATALIONAS

Atgal į Salvadorą gegužės pabaigoje sugrįžo liūdnai pagarsėjęs chuntos batalionas "Ramonas Belos". 937 baudėjai ištisus tris mėnesius buvo apmokami "žaliųjų barečių" stovykloje Fort Brago karinėje stovykloje JAV Carolinos valstijoje.

Europos rašytojai už taiką

Hagos priemiestyje pasibaigė Europos rašytojų konferencija taikos ir saugumo klausimais, kuri paraginai ryžtingai kovoti už taiką.

18 Europos šalių rašytojų delegacijos, į forumą pakviesti žurnalistai ir įvairių antikarinėse organizacijose stebėtojai pasikeitė nuomonėmis aktualiais karo ir taikos klausimais, pateikė pasiūlymų, kaip stiprinti įtempimo mažinimo procesą ir saugumą.

Europos rašytojų konferencija priėmė rezoliuciją, kurios pagrindą sudaro tarybinė rašytojų delegacijos pasiūlymas. Šis dokumentas ragina Europos kurybinę inteligentiją sutelkti pastangas kovojant už taiką, prieš ginklavimosi varžybų intensyvumą, už nusiginklavimą.

Konferencija nutarė toliau keistis nuomonėmis, kad būtų galima pagerinti taikingųjų Europos jėgų savitarpio supratimą ir dar labiau jas sutelkti. Žemyno rašytojai į savo konferencijas kvies kitų žemynų atstovus. Siekiant suorganizuoti pasaulinį rašytojų judėjimą už taiką, numatyta surengti konferencijas Kelne, Sofijoje ir Roterdame.

O. Pivovarovas

• • •

— Clevelande užsidaro laikraštis "Cleveland Press", ėjęs 103 metus. Užsidarė dėl finansinių nepriteklių kaip ir ankstesni penki per praėjusius metus užsidarė.

amerikiečių neteks darbo. Žodžiu, atsakymas į klausimą, kas pralaimi dėl "sankcijų" ir "embargo" politikos, visiškai aiškus.

Sveikiname visus dalyvius, vadininkus, korespondentus, "Vilnies" kolektyvą. Linkime Jums neišsemiamos energijos ir sėkmės.

Vilnis, 1982 liepos 8

PRISIMINĖ DIEVO MALONĖ . . .

Apie tai rašyta jau daug kartų, tačiau prie šios temos tenka grįžti vėl ir vėl iš naujo: ji svarbi ir jautri. Kalba apie nacistus antrąjo pasaulinio karo laikų nusikaltėlius. Teisingiau, apie tą jų dalį, kuri susirado visiškai neblogą ir šiltą prieglobstį Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Kaip gerai žinoma, nepaisant įvairių šalių, pačių skirtingiausių tarptautinių organizacijų, paskirų asmenų didelių pastangų, Jungtinės Amerikos Valstijos šią problemą ignoravo. Lyg jos visiškai nebūtų. Pagaliau pastaruoju laikotarpiu—praėjus keturiasdešimčiai metų nuo hitlerininkų ir jų aktyviausių talkininkų padarytų siaubingų nusikaltimų, sukrušta ir šioje šalyje.

Iš karto, deja, tenka pasakyti: sukrušta labai nenoromis ir neskubant, tačiau—vis tik sukrušta. Kaip jau esame rašę, Jungtinės Amerikos Valstijose sukurta specialiai įstaiga—Office of Special Investigations, kurioje, Amerikos spaudos duomenimis, dirba apie penkiasdešimt asmenų. Ta pati spauda prieš kiek laiko rašė, kad tiriamos du šimtai dvidešimt dvi bylos, šeši asmenys netekę JAV pilietybės, tik ne kaip siaubingų nusikaltimų dalyviai, bet kaip melavę imigracijos tarnybai įžengiant į šią šalį.

Kol kas nė vienas karo nusikaltimas dar nebuvo deportuotas iš Jungtinių Amerikos Valstijų.

Tokia glausta ir, aišku, toli gražu ne pilna statistika. Už jos slypi labai daug aistrų. Tos aistros labiausiai kunkuliuoja tarp įvairių tautybių nacionalistiškai nusiteikusių emigrantų, kaip tik toje aplinkoje slepiasi (o labai neretai visiškai atvirai gyvena) buvę hitlerininkų talkininkai, tiek nusizengę žmogiškumui, kad jų nusikaltimams negalioja jokia senatis. Jų tarpe yra ir lietuviškos kilmės asmenų, patraukusių tiek minėtos amerikiečių įstaigos, tiek plačiosios visuomenės dėmesį.

Kaip pranešama, šiuo metu tiriamos dvi lietuvių—Jurgio Juodžio ir Kazio Palčiausko bylos. Jau žymiai anksčiau Čikagos didžiojoje spaudoje mirgėjo kitos lietuviškos pavardės. Tai kelia sujudimą reakcionierių, nacionalistų tarpe. Apie tai prabilo netgi tolokai nuo Čikagos esą Toronto "Tėviškės žiburiai".

Tenka iš karto pasakyti, kad kanadiškis laikraštis šiuo atveju nesima neįmanomo darbo: įrodyti, kad nusikaltėliai yra nekalti, ką labai mėgsta daryti dipukinė spauda.

Juodis tarnavo taip vadinamose hitlerininkų savisaugos batalionuose—apie jį rašoma ir dokumentinėje knygotėje "Jie gyvena tarp mūsų", kurioje pateikiami tik faktai. Jo bendro Palčiausko nusikaltimai irgi visiškai įrodyti.

Apie juodo katino gaudymą tunelyje

Tačiau pradėkime nuo aiškesnių dalykų. Amerikoje išikūrusių "Lietuvos vaduotojų" spauda labai sparčiais tempais nyksta—tai aišku. Reikia skubiai kažką daryti,—visais varpais skambina galvočiais dipukai. Tai irgi aišku kaip dieną. Neaišku kita—ką gi konkrečiai reikia daryti? Atrodytų, kad "vaduočių" žygdarbius aprašantys ir "veiksnių" dvasią krutinantys dienraščiai nenusibaigtų anksčiau, nei Vilnis, 1982 liepos 8

Toronto nacionalistų laikraštis šį kartą eina kitu keliu: jis visiškai rimtai teigia, kad jau pats "Office of Special Investigations" vedamas tyrimas yra . . . nehumaniškas. Anot, "Tėviškės žiburiai", nusikaltėliai moraline prasme yra pasmerkti ir juos teisia jų pačių sąžinė".

Įdomu: nuo kada žudikai turi sąžinę?!

"Tėviškės žiburiai" perpasakoja Juodžio interviu su amerikiečių spaudos atstovais. Karo nusikaltėlis jiems pareiškęs, kad tarnaudamas nacių batalionuose, jis "pagelbėjęs ne vokiečiams", nes—"tarnavęs tik savam kraštui".

Tur būt tiesiog sunku surasti didesnę cinizmo pavyzdį—savo nusikaltimus vadinti tarnavimu Lietuvai.

"Tėviškės žiburiai" eina dar toliau: gindami karo nusikaltėlių, bando padaryti labai plačius apibendrinimus. Taip, iš dalies, rašoma: "Jungtinių Amerikos Valstijų vyriausybė, bendradarbiaudama su Sovietų Sąjungos vyriausybe, tokių kaltinimų ieškojime pasitarinau Maskvos politikai".

Ir dar:

"Ypač nepatikimi dokumentai atsiunčiami iš Sovietų Sąjungos".

Tai—pats paprasčiausias ir primityviausias melas.

Štai juristas Ryan, kuris vadovauja "Office of Special Investigations", pernai lankėsi Maskvoje, tarėsi su tarybiniais kolegomis ir viename savo interviu pabrėžė tarybinių dokumentų patikimumą: juk kaip tik Tarybų Sąjungos teritorijoje naciai padarė šurpiausius nusikaltimus. Tačiau šiam Toronto laikraščiui rūpi ne faktai ir ne tiesa, kurios jis, anot senos lietuviškos patarlės, bijo kaip velnias kryžiaus.

Dėmesį šiam pronacistiniam straipsniui mes skiriame todėl, kad jis labai būdingas. Lygiai taip pat, kaip ir nusikaltėlis, kurį "Tėviškės žiburiai" gina. Juk tas pats hitlerininkų tarnas Juodis pretenduoja į didelius dailininkus, netgi genijus. Jo šizofreniškos fašistinių pavidalų reprodukcijas spausdina "Dirva" ir kita panašios rūšies, atsiprašant, "spauda".

Argi ta "spauda" gali pasmerkti arba nors objektyviai įvertinti "savą" žmogų? Ką gi siūlo su karo nusikaltėliais daryti Kanados laikraštis? Nei daugiau, nei mažiau: "Ar ne išmintingiau būtų ne ieškoti bausmės (palikti ją dievo teismui), o . . . skiepyti visuotinį humaniškumą."

Kalbėdami apie dievą ir humaniškumą "Tėviškės žiburiai" kažkodėl "pamiršta" tuos milijonus gyvybių, kurias pražudė naciai bei jų talkininkai. O gal tai irgi buvo humaniška?

Zinant "Žiburį" ir kitų panašių leidinių pažiūras, tokia mintis gali pasirodyti visiškai reali . . . V. M.

Jų skaitytojai, reikia visomis išgalėmis didinti prenumeratorių skaičių. Ne, tvirtina Jonas Soliūnas "Draugo" puslapiuose, netiesa: "Mums nereikia prenumeratorių. Mums skandalingai trūksta lietuviškos spaudos skaitytojų".

Kažkas čia ne taip. Išėitų, kad prenumeratorių savų laikraščių neskaitytų? Kodėl? Ir vėl žodis Jonui Soliūnui, kuris, kaip jau esam pastebėję, vynioti į vatą nemėgsta: "Prisipažinkime: mūsų laikraščiai

Pietų Afrika mažina savo negrų skaičių

Milijonams PAR vaikų atimta teisė į gydymą. Dauguma jų kenčia nuo įvairių ligų. Viena labiausiai paplitusių—tai liga, kurią sukelia sistemingas badavimas. Bloga mityba daro vaikams neatspariais infekcinėms ligoms. Mažyliai miršta nuo paprasčiausių ligų.

Rasistų propaganda skelbia, kad nepaprastai didelis tamsiaodžių vaikų mirtingumas—tai jų tėvų kaltė, kurie rasistų žodžiais tariant "nesilaiko mitybos režimo". "Tai baisus melas,—sako Barbara Marehala. Afrikos nacionalinio kongreso aktyvistė.—Motinos puikiausiai žino, kaip maitinti savo vaikus, bet tai ne jų jėgoms. Juk dauguma afrikiečių šeimų gyvena baisiame skurde".

Badas—pagrindinis, bet ne vienintelis mažamečių PAR juodaodžių gyventojų žudikas. Laikraščio "Sovetan", leidžiamo Johannesburge, žodžiais tariant, dešimtys tūkstančių vaikų serga tuberkulioze nuo miego ant cemento arba žemės.

Rasistams patinka tokia juodaodžių padėtis nes jie įvairiausias metodais stengiasi sumažinti juodaodžių gyventojų skaičių šalyje, o jų dabar yra penkis kartus daugiau negu baltųjų.

Tų, kuriems lemta išgyventi, laukia nelengvas gyvenimas. Nuo pat vaikystės jie jaučia apartheido politikos neteisybę.

Paimkime švietimo sistemą. Baltųjų vaikai naudojami teise nemokamai mokytis. Jiems yra privalomas vidurinis išsilavinimas. Juodieji—turi patys susimokėti už mokslą, už visas priemones, aprangą. Per 400 tūkst. juodaodžių mokslievių kas

met yra priversti palikti mokyklą, nes tėvai negali sumokėti visų mokesčių. Kad ir mokyklas, skirtas "spalvotiesiems", sunku pavadinti mokyklomis. Tai—lūšnelės, kuriose trūksta ir suolų, ir kedžių. "Klasėse" ant žemės susėdę mokosi po 70-80 vaikų.

Vyriausybės politiką geriausiai iliustruoja vieno politinio veikėjo žodžiai, kad "koks tikslas mokytis afrikietį matematikos, jeigu jis negalės savo žinių pritaikyti praktikoje?"

Šis principas atskleidžia rasistinės švietimo sistemos esmę. Rasistai suinteresuoti tik tuo, kad vaikai taptų paklusniais, drausmingais vergais.

"Reikėtų šimtų tomų rasistų nusikaltimams aprašyti. Visais būdais jie stengiasi sutriptyti mūsų vaikų gyvenimą.—sako Afrikos nacionalinio kongreso generalinis sekretorius Alfredas Nzo.—Bet gyvenimas rodo kitką: nepriteklis ir sunkumai grūdina vaiko charakterį, iš jo auga kovotojas". X.

•••

— Čikagoje Civic Plazoje demonstravo virš 200 palestiniečių, pasipiktinusių Vašingtono administracija, kad remia Izraelį.

— Žmonių surašymo biuro duomenimis, 1980 metais JAV buvo apie 3.9 milijono lotynų, iš dešimties jų šeši yra meksikiečių kilmės.

— Amerikoje vis mažiau jaunų vyrų nori mokytis kunigais. Statistikos duomenimis, 1972 metais kunigų seminarijose mokėsi apie 48,000 klierikų, dabar besimokina 11,500.

yra tušti. Mūsų laikraščiai dažnai ne tik papiktina, bet ir stumia savizudybėn daugelį kultūringų skaitytojų (ne prenumeratorių). "Vaduotojų" spauda,—drebina į akis Jonas Soliūnas,—yra atsilikusi savą informaciją ir pateikiamų žinių lygiu. Daugelis "veiksnių" mėgsta papriekiaštauti lietuvių jaunimui, kad šie nesidomi dipukų spauda. Bet kodėl jie juos turėtų skaityti?—klausia Jonas Soliūnas ir tęsia: "Kas gali jauna, kultūringa, praprususi skaitytoją sudominti skaityti nevykusiai suregztus straipsneliukus bei nekompetentingus išvedžiojimus?" Ne geriau ir su taip vadinamos politinės dipukų "veiklos" aprašymais, kurie dažniausiai tampa savos grupelės liaupsinimu ir priešininkų plūdumu. O plūstis broliai tautiečiai moka—tuo nesunku įsitikinti atsivertus bet kurį laikraščio numerį. Retame turguje beišgirsi tokių epitetų, kuriais "broliai vaduotojai" iš visos širdies apdovanojo viens kitą.

Atrodytų, esant šitokiai situacijai dipukams turėtų rūpėti spaudos laisvės ir žurnalistinės etikos klausimai. Atrodytų, jiems būtina kuo greičiau išsiaiškinti, kas laikraščių puslapiuose leistina, o kas ne, kol dar broliai tautiečiai neiškabino vienas kitam akių . . .

Pasirodo, mūsų puolėjimai gana teisingi. Ne taip seniai tolimoje Australijoje išikūrė "vaduotojai" nutarė pagaliau išsiaiškinti, kas gi yra toji spaudos laisvė. Tuo labiau, kad jų padangėje kaip tik apsilankė žinomas spaudos žmogus, stambus laikraštinkininkas, žurnalistas, publicistas ir spaudos etikos žinovas, kurio pavardės laikraštėlis "Mūsų pastogė" kažkodėl nenurodė . . .

Paklaustas, kas gi yra ta garsioji spaudos laisvė ir kaip ją reikia suprasti, specialistas atsakė:

— "Spaudos laisvė?—užgerdamas arbatos ir žvilgterėjęs į mane, lyg kuo tai abejodamas, atsakė svečias.—Ji kaip tokia neegzistuoja. Ji yra abstraktybė, kurią dažniausiai linksniuoją tie, kurie jos visiškai nepažįsta, jos nepaiso ir ją piktnaudvoja". Ačiū, pasakė specialistui pašnekovas, už gautas žinias, bet spaudos laisvė ir jos principai jam, jo žodžiais tariant, "vistiek dar migloje" . . .

Kaip matome, bandymas pagauti juoda katiną tunelyje, arba, kitaip tariant, pastangos nustatyti tiesą nepavyko. Gal todėl "vaduočių" spaudoje ir toliau viskas, po senovei. Plūskis ir koliai visus kaip tinkamas—tai ir yra tikroji spaudos laisvė, tvirtina dipukai. Taip, beje, jie ir daro. Tik vėlgį negerai—katastrofiškai mažėja besidominčių šia rašliava skaitytojų skaičius. Kaip matome, susidaro tarsi uždaras ratas. Jį perplėsti pabandė vis tas pats Jonas Soliūnas, tik jau kitame "Draugo" numeryje. Pavadinęs straipsnį "Murzinas spaudos veidrodis", Soliūnas nustato tokią diagnozę: "Pagrindinė mūsų spaudos nykimo priežastis yra jos vulgarus turinys".

Didesnių apibendrinimų kol kas nedaro. Todėl padėkime mes: kokia "vaduočių" veikla, toks ir veidrodis . . . Ir nieko čia nepakeisi. Žinoma, gailu žiūrėti į tokią skausmingą istorijos nurašytą tautiečių agoniją, bet mes čia nieku dėti. Tokį likimą jie pasirinko patys.

Kazys Bagdonavičius

BULGARIJOJE VAIKAI— PRIVILEGIUOTA KLASĖ

... Tai įvyko 1943 m. gruodžio 19-osios ankstų rytmetį. Fašistinė vyriausybė, įbauginta partizanų veiksmų masto Tuzluko rajone, nutarė surengti baudžiamąją ekspediciją. Pirmąją sužvėrėjusių budelių auka buvo lemta tapti Jastrebinui. Policininkai įsiveržė į brolių Piotro ir Rangelo Kalaidžijskių namus. Prie židinio triūsė suaugusieji, šalia bruzdėjo trys vaikučiai. Kartu su kitais šio kaimo žmonėmis—moterimis, seneliais, vaikais—juos išvarė į gatvę, pasukui—miškan. Apypietė pasigirdo komanda: "Ugnis!" Šiaubo apimtos motinos dangstėsi rankomis akis, kad nematytų, kaip žūsta jų vaikai.

Dabar Jastrebinas tapo Antonovo miesto kvartalu. Zuvusių vaikų atminimui čia pastatytas memorialinis kompleksas, kuriam lėšas rinko visos respublikos pionieriai. Prie komplekso įrengta unikali paveikslų galerija. Joje eksponuojami jaunų bulgarų dailininkų darbai, skirti sušaudytųjų atminimui. Memorialinis kampelis įrengtas klasėje, kur mokėsi budelių aukos. Čionai kasdien ateina vaikai.

Jastrebinas—toks pat karo baisumų, prievartos simbolis, kaip Chatyne, Lidice, Hirosima, tai raginamas kovoti už taiką, už vaikų laimę.

Apsilankęs Jastrebine, kitaip imi žiūrėti į taikų ir laimingą mažųjų bulgarų, socialistinės respublikos piliečių nūdieną. SNO priimtos Vaikų teisių deklaracijos vienas principų skelbia: "Žmonija privalo duoti vaikui visa, kas geriausia". Šis principas realiai įgyvendintas Bulgarijoje.

Šioje šalyje apie vaikus meiliai sakoma: "Mūsų privilegiuota klasė". Bulgarijos visuomenė vaiku pradeda rūpintis dar prieš jam gimstant. Įstatymas garantuoja motinai papildomą materialinę paramą ir visokeriopą apsaugą. Mažaisiais ir jų motinomis rūpinasi tūkstančiai vaikų gydytojų bei akušerių.

Mitybos problemos besivystančiose šalyse

Prie pasaulio rajonų, kuriuose mitybos problema yra ypač aštri, priklauso besivystančios Azijos ir Afrikos šalys. Čia vieno gyventojų maisto produktų suvartojimas, išreikštas kalorijomis, atsilieka nuo minimaliai būtinų normų. SNO duomenimis, tik Afrikoje badas šiandien gresia per 40 mln. žmonių (apie 10% bendro gyventojų skaičiaus žemyne). O ir Azijoje badu kasmet miršta daugelis tūkstančių žmonių. Nepilnaverčio maitinimosi struktūra—taip pat viena problemų besivystančiose šalyse. Antai besivystančiose šalyse kasmet dėl vitamino A stokos apanka ne mažiau kaip šimtas tūkstančių vaikų iki penkerių metų.

Vienoje ar kitoje šalyje maisto fondų kiekybinis augimas ir jų struktūros gerėjimas teoriškai gali būti užtikrintas įvairiais keliais: toliau plėtojant nacionalinę maisto produktų gamybą, plečiant importą iš užsienio arba derinant abi šias kryptis. Tačiau besivystančios šalys mitybos problemą gali išspręsti tik vystydamos savą maisto produktų gamybą, bet ne forsudamos jų įvežimą iš ekonomiškai išsivysčiusių šalių. Pirmą, industrinės

"Turime daryti visa, kad visuomenė ilgainiui padengtų visas augančios kartos auklėjimu susijusias išlaidas",—taip pareiškė Bulgarijos Komunistų partija. Didžiulės lėšos BLR skiriamos nemokamam mokymui, vaikų lopšelių ir darželių, sportinių objektų, vaikų poilsio namų ir sanatorijų statybai. Kasmet šimtai tūkstančių mažųjų bugarų poilsiauja pionierių stovyklose, įrengtose gražiausiose šalies kampeliuose.

Socialistinė visuomenė sudarė sąlygas vaikams kaip asmenybės harmoningai vystytis. Šiandien Bulgarijoje veikia daugiau kaip 350 vaikų muzikos mokyklų, daugybė būrelių ir vaizduojamojo meno mokyklų. Respublikoje gabiems ir talentingiems atviri visi keliai. Kotele, Burge ir Široka Lykos kaime atidarytos unikaliai mokyklos, kur mokoma groti liaudies instrumentais. Plačiai žinoma Sofijos meno mokykla, taip pat Kazanlyko industrinio dizaino mokykla. Savo tradicijomis garsėja Sofijos baletų mokykla, kurios auklėtiniai dažnai pasirodo Varneje vykstančiuose jaunųjų baletu artistų tarptautiniuose konkursuose.

Talentas nebūtinai turi būti susijęs su menu. Nemažai vaikų Bulgarijoje domisi mokslinė-technine kuryba. Šalyje prasidėjo galingas mokslinės ir techninės jaunimo kūrybos sąjūdis.

... Didžiai simboliška yra tai, kad pirmoji tarptautinė vaikų asamblėja "Taikos vėliava" Tarptautiniais vaikų metais (1979) buvo surengta Bulgarijoje. Šia asamblėja prasidėjo sąjūdis už taiką, harmoniją, grožį. Šių metų rugpjūčio mėnesį Bulgarijon į antrąjį susitikimą suvažiavo įvairių tautų vaikai.

Jie dainuos, pieš, šoks, skaitys eiles. Jie kalbės visiems planetos vaikams suprantama taikos ir draugystės kalba. **V. Beskromnas**

šalys, nors ir labai plėsdamos maisto produktų gamybą, nepajėgios jais aprūpinti greitai augančio besivystančių šalių gyventojų skaičiaus, be to, priimtinomis šioms šalims kainomis. SNO ekspertų duomenimis, jau netolimoje perspektyvoje besivystančios šalys, norėdamos patenkinti savo poreikius žemės ūkio produktams, turės padidinti žemių produktyvumą 60—100%, palyginus su aštuntojo dešimtmečio lygiu. Be to, dėl imperialistinių valstybių užsienio ekonominės politikos prekybos sąlygos ir eksportuojamų bei importuojamų prekių kainų santykis besivystančioms šalims nuolat blogėja. Antai 1950-1980 m. Sri Lankos importuotų maisto produktų kainos pakilo per 12 kartų, tuo tarpu jos eksportuojamos prekės—arbatą ir natūralus kaučiukas, kurios sudaro pagrindines užsienio valiutos įplaukas,—pabrango tik 6 kartus.

Pagrindiniai maisto produktų tiekėjai besivystančioms šalims yra išsivysčiusios kapitalistinės šalys. Joms 1977-1980 m. teko nuo 78% iki 88% metinio pasaulinio grūdų tiekimo apskritai ir nuo 84 iki 91% kviečių (įskaitant kvietinius miltus), importuojamų į Azijos ir

Sunkiai verčiasi V. Europos fermeriai

[PAGAL V. VOLKOVO STRAIPSNĮ]

Bendrosios rinkos šalys negali susitarti dėl žemės ūkio produkcijos supirkimo kainų 1982-1983 metams. Nesutaria dėl kainų vidurkio. Europos bendrijų komisija (EBK)—"dešimtuko" vykdomasis organas—pasiūlė padidinti minimalias fermerių produkcijos supirkimo kainas vidutiniškai devyniais procentais. Fermerių organizacija šį pasiūlymą palaikė "pasityčiojimu", nes infliacija Europos ekonominės bendrijos šalyse jau seniai pasiekė dviženklį skaičių. EEB fermerių profesinių organizacijų komitetas—Vakarų Europos valstiečių susivienijimas—reikalauja padidinti supirkimo kainas ne mažiau kaip 16.3 procento. Tiktai šiuo atveju fermeriai galėtų vargais negalais sudurti galus su galais.

Jų padėtis nuolat blogėja. Valstiečių demonstracijos prieš monopolijoms naudingą EEB politiką tapo nuolatinis reiškinys. Nors mažmeninės kainos ir didelės, bet smulkieji ir vidutinieji fermeriai už savo produkciją gauna neapsakomai mažą užmokestį. Iš orientacijos ir žemės ūkio garantinio fondo subsidijų turtėja tik stambūs agrariniai pramoniniai ūkiai, maisto monopolijos ir stambūs didmeniniai, į kurių seifus plaukia pelnas.

Smulkieji ir vidutinieji fermeriai didėjant konkurencijai nusigyvena, nes labai aukštos būtiniausių pramonės prekių kainos. 1974 metais "dešimtuoke" buvo vienuolika milijonų fermerių ūkių, dabar jų belike

apie aštuonis milijonus. Kaip pažymėjo prancūzų komunistų laikraštis "Jumanité", pastaruojų metu kasmet vien tik Prancūzijoje vidutiniškai nusigyvena 30 tūkstančių fermerių. Fermerių organizacijų duomenimis, per pastaruosius trejus metus vidutinės fermerių pajamos sumažėjo ketvirtadaliu.

"Žaliosios Europos" reikalus blogina ir Vakarų valiutinės bei finansinės sistemos krizė. Smarkiai svyruojant dolerio kursui, vyksta spekuliacija valiuta, silpnėja tai vienos, tai kitos Bendrosios rinkos šalies valiutos pozicijos. Rimtą "dešimtuko" nepasitenkinimą kelia Vašingtono diskriminacinės priemonės superkant Bendrosios rinkos žemės ūkio produkciją. Jau susidūrė neigiamas kelių milijardų dolerių saldo prekiaujant su JAV. Tokia disproporcija dar labiau aštrina "žaliosios Europos" problemą, didina imperialistinius tarpusavio prieštaravimus.

Visa tai dar kartą liudija, kad prieštaravimai tarp "žaliosios Europos" šalių—neatskiriama pačios Bendrosios rinkos politikos pagrindų dalis, politikos, kuri varoma monopolijų naudai, plačiųjų darbo žmonių masių sąskaita. Vadinas, ateityje—naujos audros ir sukrėtimai. **S.J.**

TABAKAS, SPORTAS IR . . . PELNAS

Vargu ar kas patikės, kad sportas ir rūkymas—suderinami dalykai. Bet Vakarų tabako firmos išgudrina sutapdinti juos savo interesais. Sportuojantys žmonės, atrodytų, nežada tabako koncernų savininkams didelio pelno. Atvirkščiai, jis turėtų mažėti. Kad ir kaip keista, koncernų pelnas smarkiai auga—kartu su sportininkų skaičiumi. Tabako gamintojai sumaniai pajungė net sportą.

Nemažai Anglijos sporto klubų remia tabako pramonininkai, kasmet jiems skiriantys daugiau kaip 20 milijonų svarų sterlingų. Žinoma, ne iš meilės sportui. Už tai jie gauna "vienus niekus"—teisę įsitaisyti reklaminius skydus aplink sporto aikštes, ypač tas, iš kurių transliuojamos televizijos laidos. Autoritetingų gydytojų nuomone, žiūrovų ir teležiūrovų sąmonėje sportas ir rūkymas susilieja ir suvokiami kaip linksmas ir sveikas pramogavimas. Kartu tabako gamintojai apeina įstatymą, draudžiantį reklamuoti tabako gaminius per radiją ir televiziją. Apskaičiuota, kad vien per Bi Bi Si kompanijos televizijos programas per pusmetį tokia "tabako ir sporto" reklama buvo transliuojama iš viso 190 valandų!

Neseniai grupė garsių anglų medicinų pareiškė, jog tabako pramonininkai sportą pavertė savo produkcijos reklamos priemone. Jie paragino vyriausybę uždrausti tabako kompanijoms finansuoti sporto klubus. Ar atsilies į šį raginimą konservatyvus kabinetas, kuris pirmiausia rūpinasi stambaus biznio interesais? **M. Smirnovas**

— Des Moines didlapias "Register" ir "Tribune" susiliejo į vieną didlapi. Su tuo vien tik dirbusių redakcijose apie 50 žurnalistų neteko darbo.

Vilnius, 1982 liepos 8

KULTŪRINIS gyvenimas

Kalteliai nesūlsis

[SUTRUMPINTAS]

TSRS liaudies dailininko, TSRS dailės akademijos tikrojo nario, profesoriaus Jono Kuzminskio kūryba—ksilografijos technika atliktos knygų iliustracijos, pavieniai ar didokus ciklus sudarantys estampai—yra plačiai žinomi, menotyrininkų įvairiose monografijose nagrinėti, visuomenės aukštai įvertinti. Statistika sako, kad nuo savo kūrybinio darbo pradžios J. Kuzminskis dalyvavo ne mažiau kaip 150-tyje dailės parodų, iš kurių

apie 30 vyko už Tarybų Sąjungos ribų. Savo darbais jis atstovavo Tarybų šalies ir Lietuvos menui Prancūzijoje, Belgijoje, Japonijoje, Italijoje, Ganoje, Nigerijoje ir t. t. Buvo surengęs kelias savo kūrybos apžvalginės parodas Lietuvoje, taip pat TSRS sostinėje Maskvoje. LTSR dailės muziejuje J. Kuzminskio 75-mečio proga buvo surengta dar viena jo personalinė paroda. Čia, be keliolikos ankstesnių, jau chrestomatine reikšmę turinčių grafikos lakštų, kaip ciklas "Senasis Vilnius", buvo eksponuojami naujausi medžio raižiniai: triptichas "Vilnius statosi" ir iliustracijos V. Krėvės "Raganiui".

Ypač sudomina pastarasis J. Kuzminskio kūrinys, kelerių metų triušo rezultatas. Nuveiktas iš tiesų didelis darbas: sukurta apie 130 medžio raižinių—21 puslapių iliustracija, 6 skyrių vinjetės ir net 102 paraščių atsklandos. Visa tai svarus indėlis ir į visą lietuvių knygos meno lobyną. J. Kuzminskis, iliustruodamas V. Krėvės "Raganių", giliai suprato ir pajautė lietuvių literatūros klasikos veikalo stilių, įsigyveno į jame vaizduojamą pasaulį ir rado V. Krėvės meniniam vaizdui artimą plastinės išraiškos būdą.

Kad ir kaip artimas V. Krėvės stilius J. Kuzminskio kūrybiniam

braižiui, dailininkas ilgai ruošėsi šitam darbui, lankėsi rašytojo gimtinėje, rinko medžiagą, studijavo dzūkų kaimiečių tipažus, peizažą. Sykiu kristalizavosi ir plastinis iliustracijų vaizdas. Užtat iliustracijose puikiai perteikti gamtos vaizdai, liaudies buities nacionalinis savitumas. Čia neįaučiama dirbtinumo, bereikalingo formos žaidimo: teisingai yra sakoma, kad geriausia yra ta meninė forma, kuri išvis nepastebima. Puslapiuose raižiniuose įvairi kompozicija, siužetai, veikėjų charakteristikos. Pagrindinių veikėjų paveikslai pirmuosiuose raižinių planuose labai gerai sujungti su antruosiuose planuose išraižytomis masinėmis scenomis. Visa tai sudaro harmoningas ritmingas kompozicijas.

Kiekviena iš eksponuojamų mažo formato atsklandėlių bei vinjetų taip pat yra atskiros, užbaigtos graviūros siužetiniais ar etnografiniais motyvais. Tie maži raižiniai parodo ir autoriaus charakterį, meilę darbui, kruopštumą, ir didelį lietuvių liaudies gyvenimo pažinimą. Jie išraižyti saikingai, su

skoniu, jauti, kad dailininkas kūrė juos, pasinerdamas į tą pasaulį, kuris taip gyvai iškyla V. Krėvės pasakojime. Todėl tai nėra tik dekoratyvinės puošmenos: kiekvienas motyvas dvelkia gyvybe ir jausmo šiluma. "Raganius" iliustracijos, atspausintos knygoje tiesiog nuo dailininko raižytų lentelių, praktiškai prilygsta originalui.

Nuo pat Kauno meno mokyklos baigimo J. Kuzminskis greta grafikos ilgą laiką nesiskyrė su teptuku ir palete. Šioje parodoje pirmą kartą jis eksponavo apie 115 tapybos darbų. Tai nedidelio formato peizažiniai ediotai. Beveik visi jie tapyti prieš 40 metų. Tiek laiko išlaikė dailininko dirbtuvės lentys,

nose, kol juos išvydo visuomenė. Daug žinomų grafikų ksilografų, kaip F. Mazerelis, V. Favorskis, A. Kravčėnka, kartais imdavosi ir

teptuko. Matyt, dailininko prigin. čiai būdingas noras prabilti spalvomis. J. Kuzminskis savo tapybos darbuose neieško naujo meno, bet tapo tai, kas jį gamtoje vilioja, ir būtent taip, kaip jo jausmas diktuoja. Dėmesį patraukia puikiai pasirinkti peizažo motyvai, gražiai sukomponuoti, dvelkia nuoširdumu, lyrizmu ir meile gimtajam kraštui.

Prie siauros Vilniaus Užupio gatvės yra namas, kurio mansardoje,—kukli J. Kuzminskio dirbtuvė. Ilgas stalas, ant kurio sustatytos medžio lentelės, sudėti aštriai išgaštai kalteliai. Dailininkas pasiruošęs naujiems darbams.

Petras Rauduvė

SKULPTŪRŲ ANSAMBLIS

Palangoje įvyko tradicinės kurortinio sezono atidarymo iškilmės. Šventės dalyviai pirmieji išvydo pasakų ir padavimų motyvais sukurtų ažuolinių skulptūrų ansamblį.

Skulptūras išdrožė 20 liaudies meistrų, susirinkusių į seminarą Palangoje iš įvairiausių respublikos vietovių. Išmone, šmaikščiu junoru pasižymi I. Užkurnio, R. Puškoriaus, A. Skiesgilo, A. Valucko, kitų žinomų medžio drožėjų kūriniai.

TELEVIZIJA BIBLIOTEKOJE

"Labą dieną, gerbiamieji bendradarbiai. Kelioms minutėms atsilaaiduokite ir televizorių ekranuose susipažinkite su naujausiomis knygomis",—taip pirmąją programą pradėjo Kauno viešojoje J. Paleckio bibliotekoje įkurta videoinformacinė studija.

Poezijos pavasario laureatai

Apkeliavę Tarybų Lietuvos miestus ir kaimus, aštuonioliktos Poezijos pavasario dalyviai—lietuvių poetai ir jų svečiai iš broliškų respublikų vėl sugrįžo į Vilnių. Čia, paveikslų galerijoje, įvyko baigiamasis šios šventės vakaras.

"Dovanos" susivienijimo prizas už lietuvių poezijos vertimus paskirtas rusų poetui D. Samoilovui. Vilniaus radijo matavimo prietaisų gamyklos kolektyvas savo prizą už geriausius rusų poezijos vertimus į lietuvių kalbą apdovanojo poetą V. Reimerį. Tradicinį Vilkaviškio rajono S. Nėries kolūkio prizą šiemet pelnė poetas S. Jonauskas. Vilniaus miesto vykdomojo komiteto kultūros valdybos geriausiu skaitovu—Poezijos pavasario laureatu išrinko respublikos nusipelnusį meno veikėją V. Kybartą.

Ta lėta Lietuva

EDUARDAS MIEŽELAITIS

Iš lėto, iš lėto, iš lėto iš kieto
Akmens iškalta ta lėta Lietuva,
Kad vėjai vagotų ir lietūs akėtų,
Tačiau neišbluktų ruginė spalva

Iš kieto, iš kieto, iš kieto to nago—
Iš titnago, sako, kiekiausio akmens,—
Todėl ir pavyko išskelti norago
Ragu rugio liepsną iš vargo želmens.

Iš lėto, iš lėto, iš lėto iš mėtų
Ir rūtų, iš titnago būdo lėta—
Kieta Lietuva tiek išskėlė poetų,
Jog tapo žvaigždyne laimėta vieta.

Iš kieto, iš kieto, iš kieto to kardo
Išskilo jos Vytauto vardo galia.
Per amžius ją spardo, tačiau neužspardo—
Žalia jos dvasia taip ir liko žalia.

Iš lėto, iš lėto, iš lėto ir masto,
Ir aria, ir grūdus ji beria, tačiau
Žvaigždėto to šimtmečio apmesto masto
Lietuviškai siekia: lėčiau, bet kiekiau.

Iš kieto, iš kieto, iš kieto to būdo
Išsprūdo trispalvė vilties kibirkštis:
Nesumalė girnos to titnago grūdo,
Kuris badė akį kitiems—kaip rakštis.

Iš lėto, iš lėto, iš lėto įspėju
Pavydžias ir godžias akis ir rankas
Lietaus išakėto, išvėtyto vėjo
To titnago nė giltinė neįkas.

Iš kieto, iš kieto iš lėto, iš lėto
Išskilus akmens, atsitiesia laisva
Kaip gulbė, atstūmusi vėjų ir lietu
Išsklaidžius, kieta ta lėta Lietuva.

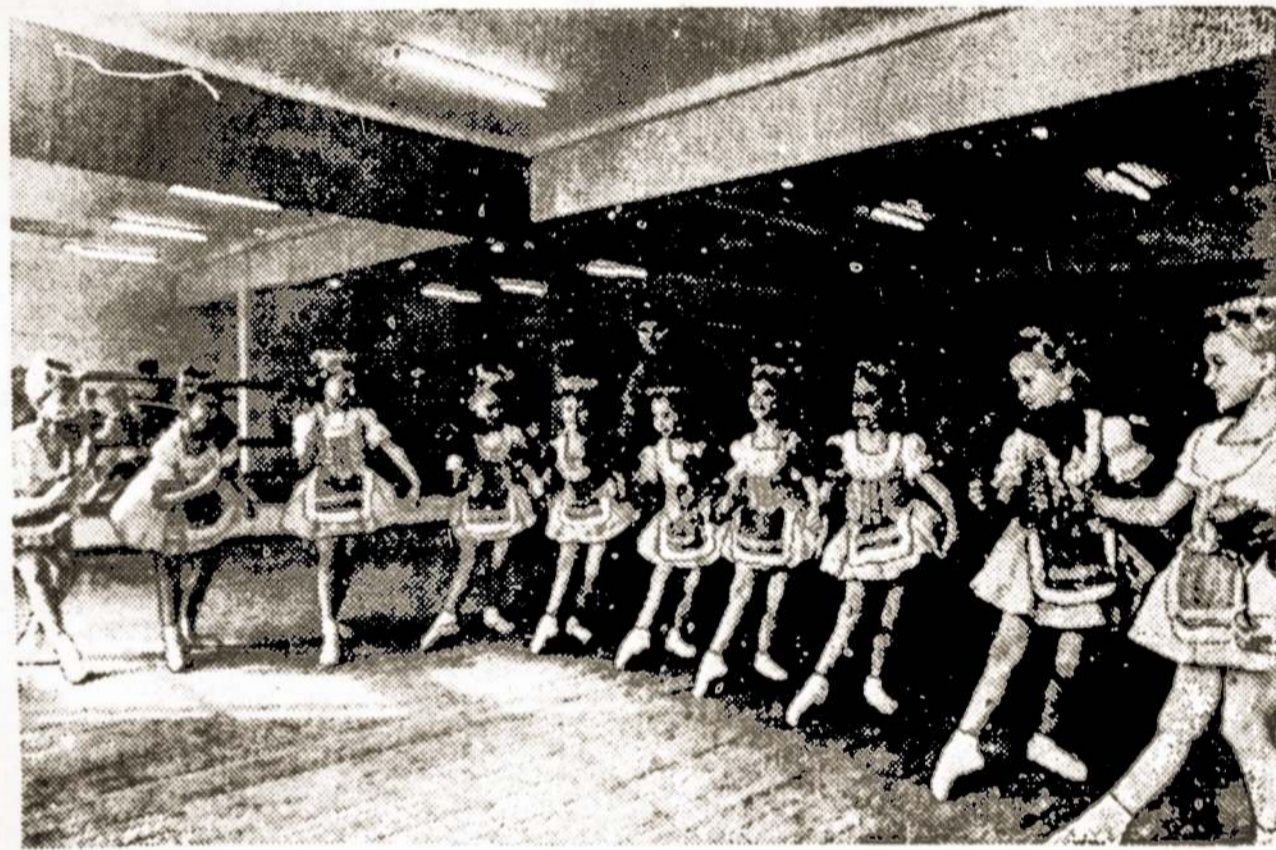
MARATONAI IŠ TRAKŲ Į VILNIŲ

30 km trasoje. Priekyje—vitebskietis V. Kotovas [Nr. 13], tapęs nugalėtoju. G. Luskino nuotr.

Tradicinis "lietuviškas maratonas" iš Trakų į Vilnių kasmet tampa vis populiarsnis. Siemet siose varžybose, kuriose buvo rungtyniauta ir dėl respublikos čempionų, ir dėl LTSR jaunimo III zaidynių nugalėtojų vardų, įėgas išbandė apie 300 bėgikų. Pagrindinėje rungtynėje—30 km trasoje nugalėjo: iš moterų—kaunietė B. Montvydaitė—2 val. 7 min. 5 sek., iš merginų—alytiškė A. Matusėvičiūtė—2 val. 13 min. 5 sek., iš

vaikinų—kaunietis J. Braginas—1 val. 38 min. 5 sek. (abu jie—LTSR jaunimo III zaidynių čempionai šioje rungtynėje), iš vyrų—olimpietis iš Vitebsko V. Kotovas—1 val. 30 min. 9 sek. (tramos rekordas), aplenkęs antroje vietoje likusį kaunietį A. Haidukovą—1 val. 35 min. 34.7 sek., kuris tapo LTSR čempionu. Bėgikai dar rungtyniavo 20, 10 ir 5 km distancijose. Komandomis iš miestų atstovų nugalėjo kauniečiai. A. Varkalys

Profesjonų kultūros rūmų Vilniuje vaikų klasikinių šokių liaudies kolektyvas "Liepsnelė" šiemet mini savo penkiolikmetį. Pusantro šimto mergaičių žengia pirmuosius žingsnius į klasikinio baletu meną. Ansamblio repertuare yra daugiau kaip 60 šokių, choreografinių kompozicijų. Nemaža buvusių jo auklėtinių dabar šoka Akademinio operos ir baletu teatro scenoje, "Lietuvos" ansamblyje, kitos dar mokosi choreografijos mokyklose.

Ši gražų kolektyvą įkūrė ir iki šios dienos vadovauja respublikos nusipelnusi kultūros švietimo darbuotoja, menotyro kandidatė Lidija Motiejūnaitė.

Nuotraukoje: Lidija Motiejūnaitė moko šokėjas.

EI LĖDAROS KLAUSIMAIŠ

Vilniaus V. Kapsuko universiteto lietuvių literatūros katedros docentas Jozas Girdzijauskas apgynė filologijos mokslų daktaro disertaciją. Izertacijas pagrindą sudaro autorius monografija "Lietuvių eilėdarai, XX amžius", kurią 1979 m. išleido "Mokslo" leidykla. Šia studija, kaip ir kitais filologijos darbais, plačiai naudojasi literatūros mokslininkai, aukštųjų mokyklų dėstytojai ir studentai, vidurinių mokyklų mokytojai.

6

A. Sabaliausko nuotrauka SUSITIKIMAS SU DAILININKU

Raseinių rajono, Betygalos miestelio gyventojai, apylinkės ūkių—"Aušros", J. Janonio ir Betygalos kolūkių—žemdirbiai susitiko su TSRS liaudies dailininku, LTSR dailininkų sąjungos valdybos pirmininku J. Kuzminskiu. Svečias kraštiečiams papasakojo apie savo kūrybą, menininko atsakomybę liaudžiai. Apylinkės Tarybai, vidurinei mokyklai, ūkiams dailininkas padovanojo grafikos darbus, o Betygalos bibliotekai—specialiai jai sukurtą ekslibrisą.

APIE ARKLIUS LIETUVOJE

[SUTRUMPINTAS]

Respublikoje dabar—77 tūkstančiai arklių. Arkliai laikomi ne tik kaimuose, bet ir miestuose. Štai Vilniaus komunalininkai ir kai kurios kitos žinybos turi per du šimtus arklių, kurie padeda valyti gatves, perveža smulkius krovinius. Vidaus degimo varikliui nepavyksta visai išstumti arklio, nes daug kur pastarąjį ekonomiškai naudingiau panaudoti fermose, smulkiems sklypams apdirbti, arkliai praverčia pieno surinkėjams, kaimo statybininkams, laiškanėšiams, miškininkams.

Kai kuriuose respublikos rajonuose, Zemės ūkio ministerijos duomenimis, laikoma nemažai arklių. Štai Kapsuko rajone arklių 17 procentų daugiau, negu vidutiniškai kuriame nors kitame rajone. Jie gabena pašarus, vežioja smulkius krovinius.

O kokių veislių arkliai tinkamiausi ūkininkams darbams? Respublikoje labiausiai paplitę Lietuvos sunkiasvorių ir žemaičių veislių žirgai. Pirmenybė paprastai teikiama žemaitukams.

Ne tik darbai arklys tinka. Nuo seno krašte mėgstamas žirgų sportas. Sportinius žirgus auginą penki respublikos žirgynai. Kai kurie žirgai patenka į tarptautinius aukcionus. Nemuno ir Zagarės žirgynų augininius noriai perka Prancūzija, Italija, VFR, Danija, Austrija, Švedija, Suomija.

Ristūnai respublikoje auginami Dusetų žirgynė, keliuose tarpukiniuose treniravimo punktuose, keliose dešimtyse ūkių. Tradicinis tapo lenktynės ant Sartų ežero. Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje veikia jojimo mokyklos, žirgynuose—14 jojimo sekcijų.

Zmonijos ir žirgo istorija glaudžiai susijusi. Šis ryšys tvirtas ir jo negali nutraukti vis didėjanti mechanizacija. Respublikoje kaip ir visame pasaulyje didėja susidomėjimas ne tik ūkinėmis žirgų savybėmis, bet ir žirgų sportu. Lietuvos žemdirbystės mokslinio tyrimo instituto direktorius A. Būdytis papasakojo, jog į Dotnuvoje veikiančią jojimo sekciją jie negali priimti visų norinčiųjų, nes neužtenka žirgų, todėl teisė jodinėti gauna tik labai gerai besimoką moksleiviai, aktyvūs visuomenininkai. Tą patį patvirtino ir Vilniaus žirgyno direktorius A. Pakštys.

Dabar, prasidėjus žirgo renesansui, grynakraujų žirgų kainos taip pat didelės. Kaukaze įvykusiame 11-ajame tarptautiniame žirgų aukcione už 44 arabų veislės žirgus buvo sumokėta iš viso 2 milijonai 300 tūkstančių dolerių. Pernai arabų veislės erzilas Pesnjar buvo įkainotas milijonu dolerių. Nors kainos vis dėlto didelės, žirgo renesansas akivaizdus V. Folkneris taip pasakė apie žirgo vaidmenį šiuolaikiniame pasaulyje: "Arklys išlaikys. Tegul jo ūkinė reikšmė dabar menka. Vis tiek žirgas egzistuos, kol gyvena žmogus".

Iš "Tiesos"

Vilniaus jojimo sporto mokyklos bazėje Belmeonte įvyko miesto jojimo pirmenybės. Išjodinėjimo, lauko kroso varžybose, kituose konkuruose kartu su vilniečiais dalyvavo raiteliai iš Dotnuvos, Priekulės, Klaipėdos ir Kėdainių rajonų. Pagrindinėje rungtynėje Vilniaus taurę iškovojo dotnuvietis Pranas Balandis. Absoliučiu išjodinėjimo čempionu tapo vilnietis Osvaldas Jonkus. Pagrindinio žirgo trikovės runktynėje pirmąją vietą laimėjo vilnietis Andrius Lileikis.

Nuotraukoje (iš kairės): Pagrindinio žirgo trikovės rungties nugalėtojas vilnietis TSRS sporto meistras Andrius Lileikis ir absoliutus išjodinėjimo čempionas vilnietis TSRS sporto meistras Osvaldas Jonkus.

K. Jankausko nuotrauka

VETERANŲ DIENOS

Druskininkų miesto vykdomasis komitetas paskyrė žmonėms, išėjusiems į užtarnautą poilsį, jautias patalpas. Bendraamžiai švenčia drauge gimtadienius, šventes, ruošia susitikimus.

Pensininkų taryba, kurioje yra penkiolika žmonių, rūpinasi karo veteranų, pirmos grupės invalidių, invalidų iš vaikystės, daugiavaikių motinų buitimi, kultūriniu gyvenimu.

ŠIRVINTOS RAJONE

Širvintos kooperatyvų prekybos tinklas papildė trimis naujomis parduotuvėmis rajono centre ir keturiomis kaime.

Dabar širvintiškių kaime yra 55 parduotuvės ir 28 valgyklos. Stiprinant prekybos bazes, gerinant kaimo gyventojų aptarnavimą, naujos valgyklos parduotuvės bus pastatytos "Gegužės pirmosios", Čiobiškio kolūkiuose, Kliaukių kaime.

290 MUZIEJŲ

Kiekvienas Lietuvos kampelis turi savo įdomią istoriją, kultūros ir istorijos paminklų, nepaprasto likimo žmonių. Apie tai pasakoja vietinių visuomeninių muziejų, kurių šiuo metu yra 290, ekspozicijos. Muziejai įkurti mokyklose, visuomenės, kultūros ir mokslo veikėjų paminklinėse sodybose, prie gamyklų, kolūkių, istaigų.

VIESNAGĖ SNIEČKUJE

Sniečkaus gyvenvietės vidurinėje mokykloje lankėsi rašytojai J. Kalinauskas, J. Mačiukevičius ir J. Skliutauskas. Jie papasakojo susirinkusiems apie savo kūrybos kelias, paskaitė ištraukų iš naujų kūrinių. Sniečkaus moksleiviai ta proga paruošė literatūrinį montažą.

Rašytojai taip pat susitiko su Ignalinos atominės elektrinės statytojais.

Vilnis, 1982 liepos 8

Lietuviškoji divizija nuo Volgos

iki Baltijos

[IŠ DIDŽIOJO TĖVYNĖS
KARO METRAŠČIO]

Gegužės dienomis daugelyje Lietuvos žmonių, kultūros namų, mokyklų vyko susitikimai su Didžiojo Tėvynės karo veteranais. Tarp jų nemažai ir šauniosios 16-osios Lietuviškosios Raudonosios vėliavos ordino Klaipėdos šaulių diviziono karių. Ši divizija dalyvavo vadovaujant socialistinę Tėvynę nuo hitlerinų grobikų.

Lietuviškoji divizija buvo sutarauta prieš 40 metų Balachnoje—mieste prie Volgos. Iš visų Tėvynės kampelių čionai suvažiuo buvusio 29-ojo teritorinio korpuso kariai ir vadai, Vilniaus pėstininkų mokyklos kursantai, taip pat Lietuvos gyventojai, pirmosiomis karo dienomis evakavęsi į šalies gilumą. Nemuno krašto vaikinai ir merginos 1943 m. vasarį atvyko į Orlovo sritys Aleksejevkos kaimą. Čia divizija gavo pirmąjį kovinį krikštą: kartu su kitais junginiais atakavo priešą.

1943 m. liepos 5 d. prasidėjo vienas stambiausių Didžiojo Tėvynės karo mūšių—Kursko mūšis. Įėjusi į 48-osios armijos, kuriai vadovavo generolas P. Romanenka, sudėti, 16-oji Lietuviškoji divizija pirmąją hitlerinės kariuomenės puolimo dieną atrėmė dviejų priešų pėstininkų divizionų, daugelio lankų, savaigiu pabūklų smūgį. Divizija bombardavo apie 120 lėktuvų. Mūšis truko dvi dienas. Kariai sėkmingai atrėmė hitlerininkų atakas, priešui nepavyko pralaužti gynybos.

1943 m. spalį prasidėjo mūšiai Tarybų Baltarusijos žemėje. Lietuviškoji divizija dalyvavo puolamosiose operacijose, atakavo priešą Boroko ir Palkino (Nevelio rajonas) kaimų ruože. Išvadavus Polocką, divizija buvo išsiųsta vaduoti Tarybų Lietuvos. Gimtąją žemę divizija pasiekė 1944 m. liepos 18 d. Į diviziono karių gretas įsiliejo tūkstančiai naujų kovotojų iš išvadotų respublikos miestų ir kaimų. 1944 m. rugpjūtį divizija, išsidėsčiusi Šiaulių gynybos ruože, didvyriškai atrėmė stiprias hitlerininkų atakas. Kovota su šūkiu: "Nė žingsnio atgal!", "Mirsime, bet nepasiduosime!" "Į Šiaulius fašistai neįkels kojos!" Taigi priešas bergždžiai mėgino pralaužti fronto liniją.

1944 m. spalį III Baltarusijos fronto kariuomenė forsavo Sešupę,

iškėlė raudonas vėliavas Kudirkos Naumiestyje ir palei visą pasienį su Rytų Prūsija, o I Pabaltijo fronto junginiai išvadavo likusią Žemaitijos dalį, beveik visą Klaipėdos kraštą, uostamiestyje apsupo hitlerininkus ir pasiekė jūrą Palangos ruože. Už pasiaukojamus mūšius Žemaitijoje ir Klaipėdos krašte Lietuviškoji šaulių divizija apdovanojama kovinės Raudonosios vėliavos ordinu. Vyriausiojo kariuomenės vado įsakymu divizijai suteiktas Klaipėdos vardas.

Išvadavus uostamiestį, buvo išvaduoti visa Tarybų Lietuva. Tačiau brolių latvių žemėje dar atkakliai priešinosi apsupta didelė hitlerininkų grupuotė. Reikėjo ją priversti sudėti ginklus. Todėl 1945 m. sausio 30 d. vadovybės įsakymu 16-oji Lietuviškoji Raudonosios vėliavos ordino Klaipėdos divizija stojo ginti Latviją nuo okupantų.

1945 m. gegužės 8 d. Kurše kapituliavo fašistų grupuotė. Pergalės dieną divizija sutiko prie Liepojos.

Po šauniojo junginio vėliavomis petys į petį su lietuviais kovėsi daugelio tautybių atstovai. Lietuviškoji divizija buvo tikra narsumo, tarybinio patriotizmo, proletarinio internacionalizmo mokykla. Antai mūšiuose už Oriolo žemę Tarybų Sąjungos Didvyrių vardai buvo suteikti lietuviams V. Jacenevičiui ir V. Bernotėniui, o kai divizija įžengė į Pabaltijo teritoriją, didvyrio Aukso žvaigždė papuošė rusų vaikiną V. Fedotovo ir ukrainiečių tautos sūnaus F. Lysenkos krūtines. Iš viso aukščiausi Tėvynės apdovanojimai įteikti 12 pasižymėjusio junginio karių, 21000—Tarybų Sąjungos koviniai ordinarai ir medaliai.

16-osios Lietuviškosios šaulių diviziono gretose brenė kovinis generolų majorų J. Macijausko, A. Urbšo, P. Petronio ir daugelio kitų, vedusių kovotojus sunkiais karo keliais, meistriškumas.

Pokario metais divizija buvo išformuota, ir žmonės grįžo dirbti taikaus darbo. Bet veteranai ligi šiol rikiuotėje. Daugelyje susitikimų su vaikais ir merginomis, šaukiminiu jaunimu buvusieji frontininkai dalijasi prisiminimais apie šlovingą Tarybinės armijos kovų kelią, moko juos pasiaukojamai tarnauti socialistinei Tėvynei.

G. Ozerovas

AVIACIJA ŽEMĖS ŪKIUI

Jau daugiau kaip trys dešimtmečiai aviacija teikia nemažą paramą Lietuvos žemės ūkiui. Keliaudamas Nemuno krašto keliais gali dažnai pamatyti pažeme skrendančius lėktuvus. Nuo ankstyvo pavasario jie tręšia laukus, barsto herbicidus, kalkina rūgščias dirvas... Žemės ūkio aviatoriai—patikimi respublikos žemdirbių pagalbininkai.

Kasmet didėja žemės ūkio aviacijos darbų apimtys. Tobulėja laukų chemizavimo iš oro technologija ir būdai. Aviaciniai darbai palyginus su 1965 metais padidėjo 5,5 karto. Perna tokiu būdu buvo apdorota milijonas 77 tūkstančiai hektarų. Tai sudaro apie 30 procentų visų respublikos pasėlių plotų. Jeigu kiekvienas javų hektaras patreštas iš lėktuvų duoda vidutiniškai dviem-trim centneriais didesnį grūdų derlių, tai suprantamas jų svarus indėlis didinant kolūkių ir tarybinių ūkių laukų derlingumą.

Lietuvoje parengta ir įgyvendinama ilgalaikė žemės ūkio aviacijos materialinės-techninės bazės plėtimo programa. Kolūkių ir tarybinių ūkių lėšomis jau įrengta daugiau kaip 60 aerodromų su kieta nusileidimo bei pakilimo takų danga. Daugelyje jų pastatyti mineralinių

trąšų bei kitų chemikalų sandėliai, mechanizuotas jų pakrovimas į lėktuvus bei malūnsparnius. Žemės ūkio aerodromai išdėstyti tokiais atstumais, kad skridimas iki darbo vietos neviršytų dešimties kilometrų. Be to, numatyta sukurti penkiolika tarprajoninių žemės ūkio aviacijos bazių, kur bus pastatyti tipiniai angariai aviacijos technikos aptarnavimui ir remontui.

Šių metų ankstyvą pavasarį pakilo 90 lėktuvų ir malūnsparnių. Geriausias agrotechnikos terminais aviatoriai patrešė mineralinėmis trąšomis 500 tūkstančių hektarų javų—tai sudaro daugiau kaip trečdalis visų respublikoje grūdinėmis kultūromis apsėtų laukų.

Siekiama užtikrinti, kad aviacija toliau būtų dar plačiau naudojama respublikos žemės ūkyje. Ateityje laukų chemizavimas naudojant aviaciją žymiai padės: kasmet bus apdorojama daugiau kaip po milijoną hektarų, daugiau bus rengiama žemės ūkio specialistų ir organizuotas jų kvalifikacijos kėlimas, išplėsti aviacijos naudojimo žemės ūkyje efektyvumo mokslinio tyrimo darbai. Visos šios priemonės padės išauginti dar gausnį derlių kolūkinėse laukų platybėse.

V. Siudikas

Šiaulių rajono Ginkūnų tarybinio ūkio pagyvenusių žmonių šokių kolektyvas—daugkartinis respublikinių apžiūrų nugalėtojas. Šiam kolektyvui laureato vardas pripažintas Šiauliuose įvykusiame respublikiniame konkurse "Pora už poros". Aštunti metai jam vadovauja respublikos nusipelnusi kultūros švietimo darbuotoja Vanda Verkulienė. Šis darnus saviveiklininkų kolektyvas, jau surengęs daugiau kaip 150 koncertų, lankėsi daugelyje respublikos kolūkių, Latvijoje, Estijoje, Bulgarijoje.

Nuotraukoje: Ginkūnų tarybinio ūkio šokėjai.

A. Dilio nuotrauka

SAVIVEIKLOS ŽYMŪNAI

Radio gamyklos kaimo kapelai suteiktas liaudies kolektyvo vardas "Silelis".

Per dvidešimt kūrybinės veiklos metų įmonės muzikantai surengė apie šešis šimtus koncertų. Kapela grojo įmonės darbininkams ir šefuojamo Jurbarko rajono Žemaitės kolūkio žemdirbiams, miesto ir respublikinėse dainų šventėse. Beveik visi kapelos dalyviai yra respublikos meno saviveiklos žymūnai.

ŽMONIŲ PATOGUMUI

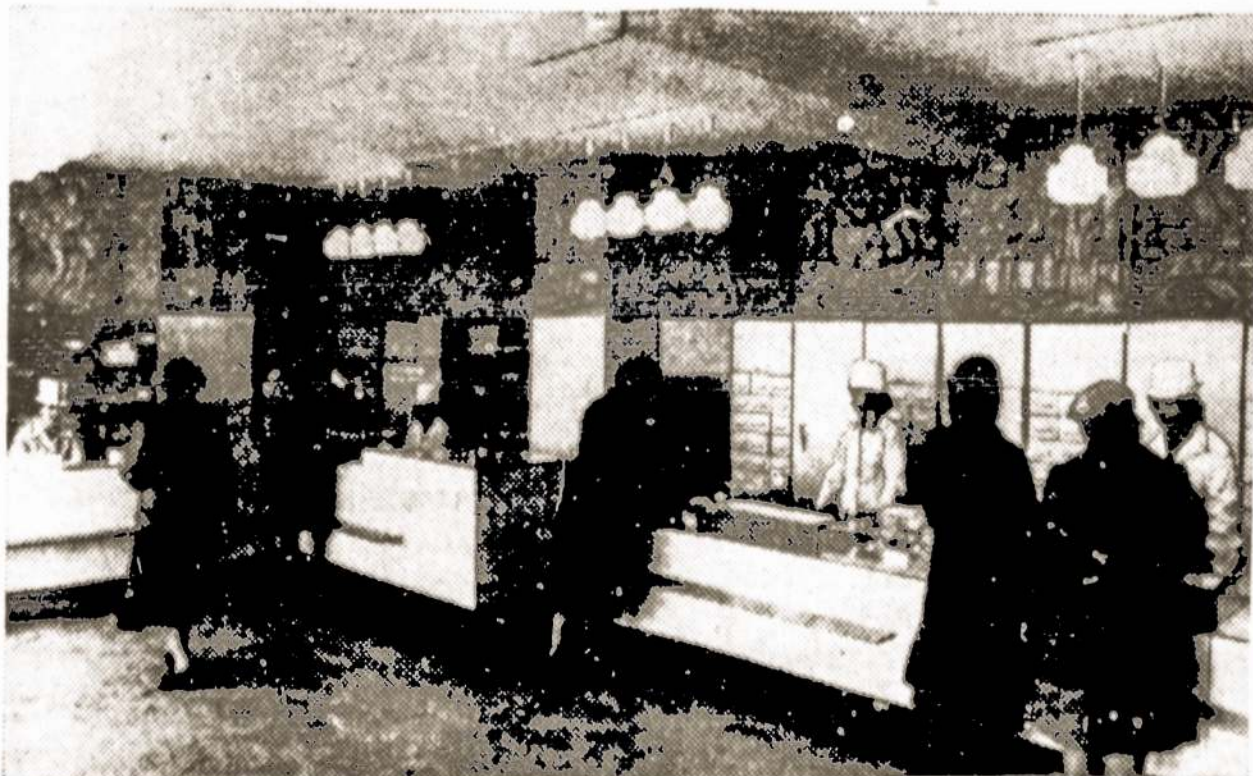
Daugiau kaip 350 tūkstančių darbininkų ir tarnautojų, gyvenančių respublikos rajonuose, dabar gali įsigyti prekių tiesiog savo įmonėse, statybos organizacijose, negaišdami laisvalaikio. Naująją darbo žmonių aptarnavimo formą—užsakymų stalus darbavietėse—aktyviai diegia Lietkoopsąjungos prekybos organizacijos. Dabar ji jau veikia 1,597 pramonės įmonėse, statybos organizacijose, priklausančiose Lietuvos vartotojų kooperacijos aptarnavimo zonai.

INTERKLUBAI

Šiaulių K. Preikšos pedagoginio instituto interklubas "Duok ranką, tolimas drauge" puoselėja gražią tradiciją—rengia interklubų draugystės festivalius. Siemet 23-ąjį kartą į Šiaulius susirinko aukštųjų mokyklų atstovai iš Irkutsko, Zaporozės, Chersono, Abakano, Jerevano, Stavropolio ir kitų šalies miestų—iš viso 23 delegacijos, kurių būryje buvo ir Lietuvos aukštųjų, profesinių technikos mokyklų interklubų nariai.

ISAUGO IR PAGRAŽEJO

Akmenės rajone išaugo ir pagražėjo nuo praėjusių rinkimų Kruopių tarybinio ūkio centrinė gyvenvietė. Atvėrė duris 22 vietų vaikų lopšelis-darželis. Žemdirbių paslaugoms atidaryti 2 buitinio gyventojų aptarnavimo punktai. Mechanizatoriai gavo 20 vietų javų kombainų garažą. Pastatytas tipinis administracijos pastatas su kultūros namais. Tarybinio ūkio žemdirbių lanko respublikos meno kolektyvai.

Rokiškyje į naujas patalpas persikėlė rajono centrinė vaistinė. Dabar ji turi aseptinių vaistų gamybos ir vandens destiliavimo laboratorijas, gerai įrengtus vaistų sandėlius ir kitas patalpas.

Nuotraukoje: Naujojoje Rokiškio vaistinėje.

G. Svitajaus nuotrauka

SENIAUSIOJE KLAIPĖDOS MOKYKLOJE

Lietuvių grožinės literatūros pradininko memorialinis muziejus atidarytas Klaipėdos Kristijono Donelaičio vidurinėje mokykloje. Pirmieji jį aplankę buvę abiturientai ir mokytojai, susirinkę iš visos Lietuvos į mokyklos įkūrimo 60-mečio iškilmingą minėjimą.

Muziejaus stenduose sukaupta daugiau kaip 1500 eksponatų. Čia saugomi rašytojo rankraščiai ir "Metų" leidiniai įvairių tautų kalbomis, dokumentai, bylojantys apie Kristijono Donelaičio ryšius su muzika, kitomis meno rūšimis, foto nuotraukos, menančios archeologinius kasinėjimus Tolminkiemyje, kur gyveno ir kūrė rašytojas, istorinė medžiaga iš mokyklos gyvenimo.

Kristijono Donelaičio vidurinė mokykla—seniausia uostamiestyje. Per 60 metų ji išleido į gyvenimą daugiau kaip du tūkstančius abiturientų. Ji išaugino daug respublikoje nunai žinomų specialistų, kultūros ir meno veikėjų.

— Nelengvas buvo mokyklos kelias,—pasakoja jos direktorius R. Bloškys.—Klaipėdos krašto lietuviams reikalaujant, 1922 metais uostamiestyje buvo atidaryta pirmoji lietuvių gimnazija. Bet mokytojams ir mokiniams ilgai neteko džiaugtis. 1939 metais pajūrio kraštą okupavo fašistinė Vokietija... Tik 1945 metų rugsėjo pirmąją vėl suskambo tradicinis skambutis.

Šiandien šioje mokykloje mokosi 1100 mokinių, juos moko ir auklėja 68 prityrę pedagogai. Ji pirmąją miesto ir respublikos bendrojo lavinimo mokyklų tarpe pagal daugelį šakų, didžiuojasi vienu aukščiausiu Lietuvoje moksleivių pažangumu.

Mokyklos internacionalinis klu-

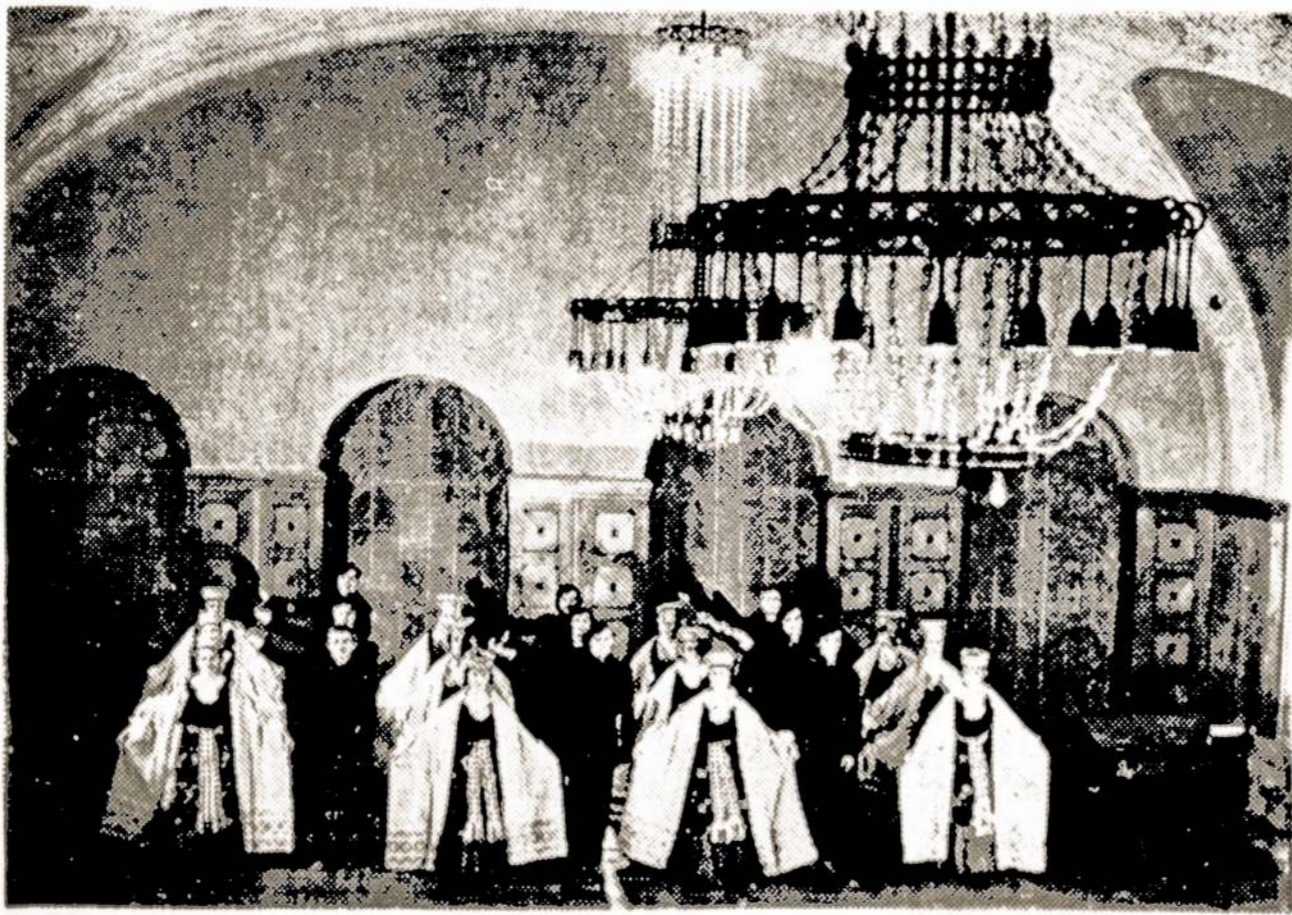
bas jau dešimt metų draugauja su Vengrijos Liaudies Respublikos Debreceno miesto Lojašo Košuto gimnazijos moksleiviais. Abi mokyklos keičiasi moksleivių ir mokytojų delegacijomis, kartu pažymi svarbiausias mokyklų gyvenimo datas, glaudūs ryšiai moksleivius sieja su laivo "K. Donelaitis" jūreivių internacionaline igula.

Moksleivių mokslinėje draugijoje "Svajonė"—vienuolika sekcijų. Jaunųjų literatų, biologų, chemikų, anglistų darbai laimėjo ne vieną respublikinį prizą.

Nemaža dalis jaunųjų gamtininkų laisvalaikį praleidžia mokomajame bandymų sklype, šiltnamyje su augalų fiziologijos laboratorija, gamtos apsaugos muziejuje ir gyvenamajame kampelyje, elektrotechnikos, medžio ir metalo apdorojimo kabinetuose, bibliotekoje.

Donelaičių estetinį skonį padeda ugdyti nuolat rengiamos moksleivių piešinių, ekslibrių, grafikos, foto darbų parodos. Piešimo būrelio nariai ne kartą svečiavosi respublikos televizijoje, tapo piešimo ir plakatų gamtos apsaugos tema konkursu laureatais. Jų darbai buvo eksponuojami Armėnijos sostinės Jerevano vaikų piešinių galerijoje, Suomijoje, Svedijoje ir Vengrijoje.

Gražių laimėjimų pasiekė meno saviveiklos kolektyvai: trys chorai, liaudies instrumentų ir estradinis ansambliai. Jie daugkartiniai miesto apžūrų-konkursų laureatai ir prizininkai. O mokyklos sportininkai—dažni LTSR bendrojo lavinimo vidurinių mokyklų olimpiadų varžybų nugalėtojai. Mokykla išugdė dešimtis respublikos čempionų, tarptautinių varžybų nugalėtojų, TSRS sporto meistrų. A. PIPIRAS

Plačiai žinomas respublikoje ir už jos ribų Lietuvos TSR Valstybinės konservatorijos Klaipėdos fakultetų šokių kolektyvas "Vėtrungė". Nuotraukoje: "Vėtrungė" atlieka J. Gudavičiaus sukurtą kompoziciją "Pasisveikinimas". B. Aleknavičiaus nuotrauka

ŠTAI KAIP RUOŠIA DUONOS AUGINTOJŲ PAMAINA

Sakoma, kad žemė dosni tiems, kas ją myli. O pamilti žemę galima tik vaikystėje—tokia Akmenės rajono Viekšnių vidurinės mokyklos pedagogų nuomonė. Todėl meilę gimtinei jie pradeda ugdyti jau pirmoje klasėje. Tuo šitinkinau, apsilankęs mokytojos Onos Krauskienės pamokoje. Įtaigiai mokytoja kalbėjo apie duoną, apie jos vertę, kurios pinigų neišmatuosi, apie tą daugelio žmonių triušą, kad išdygtų pasėtas grūdas, kad brandi būtų varpa, kad rudens darganos

8

nesupūdytų derliaus, kad kepalukas duonos visada puoštų mūsų stalą. Pamokoje prisimintas ir susitikimas su kombainininkais gimtojo kolūkio laukuose.

Malonu buvo klausytis, kaip pirmokai skaitė straipsnelį "Bandelė", ir jauti, kad po šios pamokos vaikučių širdelėse išsižiebė dar viena pagarbos duonai kibirkštelė. Ir ne tik duonai, bet ir žmogui, ją išauginusiame. Sumaniai organizuoto pokalbio paveikti, vaikai sakė, kad užaugę jie būsia kombainininkais, vairuotojais, agronomais, laukų darbininkais, auginančiais duo-

Nuotraukoje: Vilniaus senamiestis nuo barbakano.

A. Sabaliausko nuotrauka

PASIEKIMŲ PARODOS RŪMUOSE

Vilniuje, Liaudies ūkio pasiekimų parodos rūmuose, atidaryta nauja ekspozicija, pasakojanti apie respublikos pramonės, žemės ūkio, mokslo, švietimo, kultūros laimėjimus.

Nauja ekspozicija skirta TSRS kūrimo šešiasdešimtmečiui.

— Įvadinė dalis pakeista iš esmės,—aprodydamas parodą, pasakojo rūmų direktorius A. Čepas.

Draugystės ir bendradarbiavimo su kitomis broliškomis respublikomis atmosfera jaučiama visoje ekspozicijoje.

— Šiuo metu parodoje—dvidešimt skyrių. Juose—daugiau kaip trys tūkstančiai trys šimtai eksponatų,—tešia rūmų direktorius.—Apie pusę eksponatų atnaujinta, palyginus su ankstesne ekspozicija.

Tai nesunku pastebėti. Stai LTSR Mokslų Akademijos Matematikos ir kibernetikos instituto matuoklių, indikatorių, kitų prietaisų čia anksčiau nedemonstravo. Nebuvo ir Botanikos instituto prietaisų, kurie pabuvojo kosmose. Iš esmės pakeista žemės ūkio kultūrų, auginamų Lietuvoje, ekspozicija, vaizdžiau parodoma pašarų gamyba. Daugiau eksponatų gamtos kampelyje.

Apie išaugusį respublikos pramo-

na.

Sios klasės mokiniams dar daug panašių pamokų bus per aštuonius ar vienuolika mokslo metų. Bus ir ekskursijų, ir susitikimų. Keisis mažylių svajonės, įvairiais gyvenimo keliais jie pasuks. Tačiau neabejoju, jog nemaža dalis savo gyvenimą sies su žeme, su duonos augintojų specialybe.

Kad Viekšnių vidurinės pedagogai geba savo mokiniams įskiepyti pagarbą žemdirbio triūsui, liudija profesinio orientavimo rezultatai. Iš 1981 metais aštuonias klases baigusiu 96 mokinių į kaimo profesines technikas mokyklas įstojo 35. Du mokosi tarybiniuose ūkiuose-technikumuose, penktadalis abiturientų—žemės ūkio aukštosiose mokyklose. Trys šios laidos abiturientai įsidarbino ūkiuose.

Orientuojant mokinius, pedagogams padeda šefai—"Raudonosios vėliavos" ir Svirkančių kolūkiai. Šių ūkių laukuose moksleivius galima sutikti ištisą vasarą. "Raudonosios vėliavos" kolūkyje pernai jie atliko darbų už 18 tūkstančių rublių.

Dirbdami mokiniai susitinka ir su ūkių vadovais, su specialistais, kolūkiečiais. Darbe pokalbis būna atviresnis, žodis įtaigesnis. Tad kolūkio laukai—patį geriausią vietą pokalbiui apie būsimą profesiją.

Pranas Sejavičius

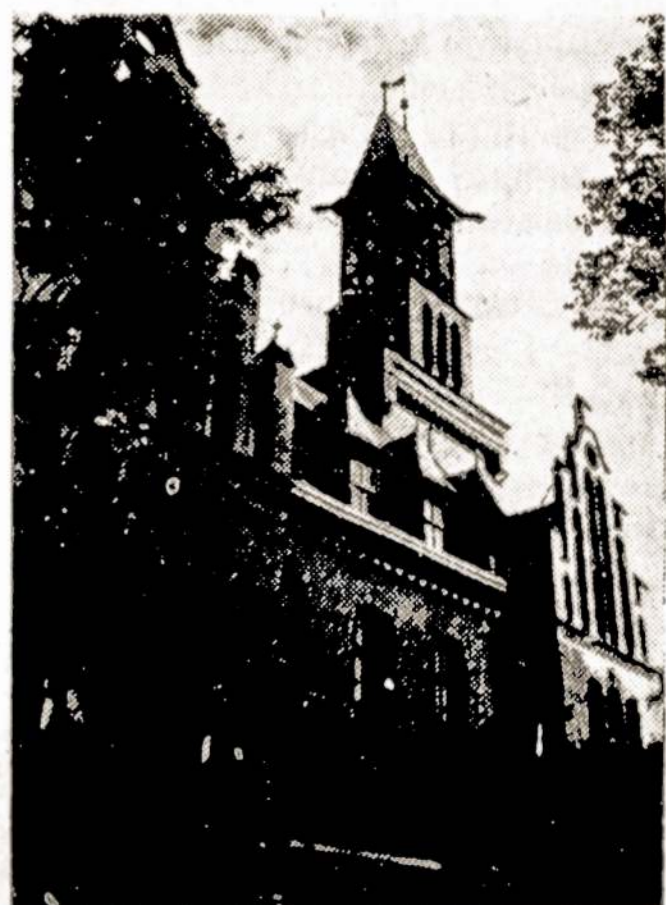
nės lygi kalba tokie eksponatai, kaip elektros skaitikliai, varikliai, šaldytuvai, šlifavimo staklės, naujų modelių televizoriai, skaičiavimo mašinos. Dėmesį patraukia Šiaulių dviračių "Vairo" gamyklos dviračiai, mikromotoreriai, kurių gamyba dabar įsisavinama. Ne vienas lankytojas ilgčiau stabtels ir prie naujutėlio sportinio automobilio "Lada-1600 Rali-2". Ši Vilniaus autoremonto gamykloje išleidžiama mašina populiari ne tik mūsų šalyje, bet ir užsienyje.

Kitoje salėje akys raibsta nuo spalvų. Ypač originalūs Vilniaus ir Klaipėdos "Dailės" kombinatų gintaro dirbiniai, vietinės pramonės imonių keramikos, audimo, medžio gaminiai, Vilniaus stiklo fabriko "Raudonasis Spalis" indai. Čia puiki proga susipažinti ir su lietuvišku porcelianu, kurio dirbinius demonstruoja Kauno "Jiesia".

"Atjaunėjo" ir lengvosios pramonės produkcija, baldai. Pirmą kartą ekspozicijoje statybinės medžiagos.

Salia stendų, nuotraukų pasakojančių apie mokslo, švietimo, kultūros pasiekimus,—originalūs lietuvių liaudies muzikos instrumentai.

Parodų rūmai—labai populiarius. Per praėjusius du sezonus čia apsilankė daugiau kaip 375 tūkstančiai žmonių. Daug įdomaus ras ir būsimieji lankytojai. V. Armužas

Klaipėdos restauratoriai naujam gyvenimui prikelia senuosius pastatus, kuriuose įsikuria visuomeninės organizacijos, kavinės, barai, parduotuvės. Senamiestyje atidaryti socialistinių šalių literatūros knygynas "Draugystė", Liaudies meno draugijos Žemaitijos skyriaus parodų paviljonas. Dabar įrengiami kūrybinių darbuotojų namai, parodų rūmai, kalvystės muziejus.

Nuotraukoje: Restauruoti Klaipėdos centrinio pašto rūmai.

B. Aleknavičiaus nuotrauka

Vilnius, 1982 liepos 8

DRAUGYSTĖS TRASA

Mažeikičiai jau daug metų draugauja su kaimyniniu Latvijos TSR Saldaus rajonu. Reguliarai susumuojami socialistinio lenktyniavimo rezultatai. Vieni kitus aplanko žemdirbiai, medikai, pedagogai, keičiasi darbo patirtimi. Graži meno saviveiklos entuziastų, sportininkų draugystė.

Tapo tradicija suruošti estafetinių bėgimų iš Mažeikių į kaimyninio Saldaus rajono gyvenvietę Ežerę. Prieš estafetę abiejų rajonų komandos—o jų susirinko net 33, Mažeikiuose pagerbė žuvusiųjų Dižijame Tėvynės kare atminimą.

LIETUVOS ADVOKATAI

Vilniuje įvyko Lietuvos TSR advokatų kolegijos narių mokslinė-praktinė konferencija, skirta tarybinės advokatūros 60-mečiui.

Pranešimą apie pagrindinius tarybinės advokatūros vystymosi etapus padarė Lietuvos TSR advokatų kolegijos prezidento pirmininkas K. Lipeika.

Iš Vakarų Vokietijos

TAIKA

Smagu, kai žmonės rūpinasi taika, nusiginklavimu. Džiugina vaizdai iš New Yorko demonstracijos. Gera žinoti, kad tiek daug žmonių Europoje demonstruoja prieš Reagan vedamą ginklavimosi politiką ir nori taikos.

Reagan Europoje su kitom septyniomis valstybių galvom Prancūzijoje vėl susitarė kaip geriau "tvarkyti" ekonomiškai pasaulį. O Bonnoje, kur Ispanija buvo priimta į karinį NATO bloką, Londone susirinko 230,000, Romoje 300,000, Bonnoje 400,000 ir Berlyne 100,000 daugiau jaunų žmonių demonstruoti už nusiginklavimą ir taiką.

Savo kalbose Amerikos prezidentas bent Vokietijoje neišdriso kalbėti taip karingai, kaip įprasta. Sakoma, aktorius savo vaidmenį išmoko. Kitaip jis būtų išgąsdinęs politikierius, savo klausytojus. Su žmonėmis susitikti ir į juos kalbėti, kaip kiti Amerikos prezidentai prieš jį darydavo, buvo jam neįmanoma. Gal išimti daro tik tie 20,000 berlyniečių, kurie prieš tai vokiečių saugumo buvo patikrinti ir gavo raštišką kvietimą, kad galėtų Reagan papliškinti.

Bendrai, kaip televizijoje buvo matoma, Reagan buvo čia sutiktas "poniška". Tokios prabangos dar neteko matyti. Tikriausia čia jo žmonos nuopelnas, kuri savo suknius ir skrybėles, kurios jaunai mergaitei, bet ne jos amžiaus moteriai tinka, kaitaliojo labai dažnai. Liūdna darosi, jeigu žinai, kiek dabar yra Amerikoje ir Europoje žmonių, kurie nori gauti darbo, o čia niekam mokėsi pinigai švaistomi.

Kaip jau į prieš kelias savaites "Vilnyje" rašiau, Reagan priėmimas buvo ir "karštas". Taip įvyko Berlyne. Demonstracija prieš Reagan Berlyne buvo uždrausta. Tokių šposų nei Londonas, nei Bonna, nei Roma negalėjo išsigalvoti. (Tie 100,000 Berlyne demonstravo dieną prieš tai). Bet vistiek demonstrantai Reagan atvykimo dieną susirinko. Policija juos apsupo, aptvėrė spygliuota viela, kaip į kokią kaceta, ir primušė. Panašų policijos veiksmą kelias savaites prieš tai mačiau Frankfurte. Tik jie irgi taip susi-

Vilnis, 1982 liepos 8

Vilniaus radijo komponentų gamyklos trumpabanginiai penktą kartą tapo Europos čempionais. Šį kartą jie pasiekė ir naują Europos rekordą, surinkę 2,2 milijono taškų, kurie skaičiuojami pagal užmegztus radijo ryšius ir šalis. Nuo 1960 metų, kai buvo įsteigta ši mėgėjiška radijo stotis, vilniečiai užmegzė apie pusę milijono ryšių su įvairių šalių trumpabangininkais.

Nuotraukoje: Gamyklos mėgėjiškoje radijo stotyje.

A. Sabaliausko nuotrauka

tvarkė su legalia, bet burmistrui nepatinkančia demonstracija. Kažinkaip pikta darosi, kai pagalvoji, kas vyko prieš 40 metų Lidiče Čekoslovakijoje, kai tie įvykiai šiom dienom minimi.

AKIRAČIAI

Ne už ilgo bus 15 metų, kai Cikagoje įsikūrė naujo pavidalo mėnesinis laikraštis "Akiračiai". Daugeliui mano bendraamžių, kurie iki šiol dar tą laikraštį prenumeruoja, sukėlė šis įvykis daug vilčių. Buvo manoma, kad ir gyvenimo pulsas atsilieps šiame leidinyje. Bet numeris po numerio tenka nusivilti. Kur priežastys?

Laikraštis darosi vienšališkesnis, vis pradeda panašėti į "Naujienas". Vienas laikraščio redaktorius "pastebėjo", kad išeivijoje trūksta kairių laikraščių. "Pamiršo" "Vilni", "Laisvę" ir "Tiesą". Laisvoje Amerikoje reikia šiek tiek drąsos, jeigu nori bendradarbiauti šiuose laikraščiuose ir būti jų skaitytojas. Bet, kad Amerikoje nėra kairių lietuvių laikraščių, gali pasakyti tik geras ignorantas. Bet pažįstant sąlygas, tikrai kairiai galvojančiam ar rašančiam lietuviui, jeigu nenori rašyti pažangioje spaudoje, vietos kituose lietuvių leidiniuose nėra. Laikas nuo laiko "Akiračiai" tokius straipsnius atspausdina. Bet kas su tokiais rašančiais išeina. Po to skaitytojų skyrėje prasideda "diskusijos". Bet jos neina apie rašinį, bet į rašantįjį. Tampa apkoliotas, kaip ir "Naujienose". Iš kitos pusės, su "Akiračių" skaitytojais galima visai gerai susikalbėti, dalykus išsiaiškinti. Jaučiasi nesolidari su rašančiais leidėjų laikysena. Kodėl man ten rašyti, būti asmeniškai apkoliojamas? Todėl, kaip ir iš "Naujienu" bėga bendradarbiai. Nuo to nukentė laikraščio turinys, tampa nuobodesnis.

Kita bėda, tai atviras fašizmas. Ypač tas jaučiasi Vyt. Gedrimo skiltyje "Spauda išeivijoje". Paimkime Clevelando Okteto vyrų pareiškimą. Jie mini, kad jiems buvo uždrausta dainuoti Klenickio "Aguonėlę" Gorbulskio "Tavo vardas" ir "Žemė gintarinė" bei Gorino "Kaip aras pašautas", būk tai kompozitoriai yra arba komunistai arba jiems nežinomi, neiškūs.

Ka iš to padaro Vyt. Gedrimas? Jis pritaria tiems reaktionieriams AL.To žmonėms, kurie įvykdė tą cenzūrą. Dar pridėda Abelio Klenickio kai kurias biografijos datas bei kūrinius. Bet nei žodžio apie "Aguonėlę". Dar susidaro išpūdis, kad Vyt. Gedrimas norėjo skaitytojams nurodyti kompozitorių tautybę... Gal ir "Akiračiuose" nėra oportūniška kalbėti prieš kitų tautybių lietuvius, bet prieš komunistus, ypač Amerikos, galima visai nusikolioti. Tie nusikolijimai nieko bendro, kaip ir viršų minėtas reiškinys, su tema neturi.

Trečioji bėda, tai būtų "nukritusios žvaigždės". Tai paskutinių dienų Lietuvos išeiviai, kurie laikinai

pritapo prie "Akiračių". Jie greitai pastebėjo, kaip čia viskas Vakaruose funkcionuoja. Savo šmeižtus prieš Lietuvą jie už gerus pinigus parduoda "Radio Liberty", o nuorašus pasiunčia "Akiračiams". Taip laikraštyje prisipildė tokios propagandos pakankamai. Nuo to nukentėjo laikraščio lygis.

Aišku yra liūdno kas išeivijos lietuviškas laikraštis pasaulis. Siokį tokį įvairumą davė "Akiračiai". Jeigu redaktoriai ir leidėjai susiimtų, gal ir vėl duos. Tada tikriausia redakcija negaus reiklesnių skaitytojų prenumeratos atsisakymo laišku. Aš to laukčiau, vėl norėčiau ir pats per laikraštį pasidalinti mintimis su bendraamžiais.

Romas Šileris

SVEIKINIMAI "VILNIES" DALININKŲ SUVAŽIAVIMUI

SVEIKINIMAS IŠ LIETUVOS

"Tėviškės" draugija nuoširdžiai sveikina "Vilnies" dalininkų suvažiavimą. Tegul jis savo nutarimais suteikia naujų jėgų toliau gyvuoti Jūsų šauniam laikraščiui, kurio puslapiuose atspindi meilė ir pagarba lietuvių tautos lopščiui.

Išreikšdami lietuvių tautos jausmus, linkime sėkmės ir geros sveikatos Jums, mieli bičiuliai.

"Tėviškės" draugijos vardu

Pr. Petronis

SVEIKINIMAI PER RAŠTINĘ PIRM SUVAŽIAVIMO

Iš St. Petersburg, Fla. per Juliją Andriulienę \$1,660.00
Iš San Leandro, Cal. per Violet Trask 820.00
Iš Detroit, Mich. per Stefaniją Masytę 700.27
Iš Hot Springs, Ark. per B. F. Kubilių 125.00

\$100.00

A. ir A. GABRIAI—Lake Villa, Ill.
JONAS SMALENSKAS—Miami, Fla.

\$50.00

MRS. K. THOMAS—Johnson City, N. Y.
WALTER DOREN—San Diego, Cal.
MILLIE KANCERE—Burbank, Ill.
ROSELAND LITHUANIAN WOMEN'S CLUB—per Millie Kancere
JOE KOLL—Phoenix, AZ
URSULĖ JUODAITIENĖ—Chicago, Ill.

\$25.00

EX-MINER'S—Cicero, Ill. per John Feiza
ANTOINETTE M. GERDUS—Washington, Ill.

\$20.00

JOANA GRIGAS—Redwood Shores, Cal.

\$10.00

PAUL VENTA —Brooklyn, N. Y.
STANLEY JANKAUSKI—Sunrise, Fla.
VLADAS RAILA—Hemet, Cal.
PETER ZLINE—Sun City, Cal.
HELEN TRUSK—Chicago

\$5.00

R. MALIN—Brooklyn, N. Y.

Iš viso: \$3,930.27

San Leandro, Cal.

Sveikiname "VILNIES" dalininkų suvažiavimą ir linkime sėkmės. Su geriausia linkėjimais visiems dalyviams, "VILNIES" štabui, skaitytojams ir rėmėjams.

Siunčiame su pasveikinimu:

Gera Draugė, Sunnyvale, Cal. \$250.00
M. Baltulionytė, San Leandro, Cal. 20.00
M. Mozuraitienė, San Leandro, Cal. 20.00
M. Ginaitienė, Santa Clara, Cal. 10.00
S. Grublin, Foster City, Cal. 10.00
A. ir V. Taraškai, San Leandro, Cal. 10.00

Viso .. \$320.00

Draugė Ksavera Karosienė, San Leandro, Cal. siunčia neseniai mirusio vyro Juozo Karoso "Vilniai" palikimą \$500.00.

Taipgi Juozas Karosas paliko mūsų pažangiai "LAISVET", "PEOPLES' WORLD" ir "K. PARTIJAI" irgi po \$500.00.

Nors draugė Karosienė šiuo laiku jaučiasi nelaiminga, visgi išpildė savo vyro Juozo testamentą, Juozas buvo ne tik jos vyras, bet ir geriausias draugas per visą jų gyvenimą.

Mes visi jai linkime stiprios sveikatos, ištvermės ir toliau veikti mūsų pažangiam judėjime.

VIOLET TARASKIENĖ

Sveikinimai per suvažiavimą

\$150.00	BERTHA RASINS—Chicago, Ill.
\$100.00	MARTHA MARQUARDT—Chicago ALBERTINA JENKINS—Chicago LEON MARKIEWICZ—Chicago CHARLES YURGON—Chicago ALMK—Chicago A. ir S. J. JOKUBKAI—Chicago PETRONE MALINAUSKIENE—Chicago A. ir F. VAITKAI—Chicago
\$67.00	J. ir C. SISEVIČIAI—Chicago
\$60.00	CICERO MOTERŲ KLUBAS—Cicero, Ill.
\$50.00	ANNA JACOBS—Chicago
\$30.00	ALICE PAULJUKAS—Chicago MARTHA PLAUSKA—Chicago
\$25.00	N. ir L. DE SCHAAP—Chicago HELEN PAJŪNIENĖ—Chicago A. DOČKIENĖ—Cicero, Ill.
\$20.00	V. ŽILINSKIENĖ—Chicago ANTANINA BUTKIS—La Grange, Ill. JULIA URMON—Chicago JOHN PATECKAS—Chicago
\$10.00	ANNA PARADA—Chicago JOHN FEIZA—Cicero, Ill. MARY MIHASONOK—Chicago K. STUKIENĖ—Chicago REMEJA—Chicago EVA SANKUS—Chicago ISABEL PETERS—Chicago JULIA MARAZAS—Chicago JULIA ANDRULIS—St. Petersburg, Fl.
\$5.00	F. RIMDŽIENĖ—Cicero

Iš viso: \$1,437.00

Pirm suvažiavimo ir per suvažiavimą dalininkų suvažiavimas sveikintas su \$5,367.27.

Sirdingai ačiū visiems.

ADM.

St. Petersburg, Fla.

Sveikiname "Vilnius" dalininkų suvažiavimą. Linkime kad pravestumėt kuo geriausius nutarimus. Kad "Vilnis" dar ilgai, ilgai mus lankytų! Sveikiname visus dalyvius, vajininkus, korespondentus, "Vilnius" kolektyvą. Linkime Jums neišsemiamos energijos ir sėkmės.

A.L.D.L.D. 45 Kp., St. Pete., Fl.	\$500.00
Wladas Dubendris	100.00
Emilija Drobinė	100.00
Villiamas ir Ona Stakenai, Brandon, Fl.	100.00
Frank ir Mary Walaitis	100.00
Valys ir Vera Bunkai	100.00
Jonas ir Margaret Milleriai; Jono 90 metų gimtadienio proga	90.00
Juozas ir Bronė Vaitkai	50.00
Stasys ir Valerija Kuzmickai	50.00
Lilija Novak	50.00
Juozas ir Tille Lukai	50.00
Pranas Bunkus	40.00
Julius Greblikas	28.00
Povilas ir Aldona Aleknai	25.00
Adelė Pakalniškienė	20.00
Margaret Klišius	20.00
Vladas ir Emilija Dudai	20.00
Adelė Klimavičienė	20.00
All ir Vera Lurjai	20.00
Jonas Bevardis	10.00
Antanas ir Antanina Jociai	10.00
Frank ir Vera Budrioniai	10.00
Petronelė Lukienė	10.00
Viktoras ir Mille Repečkai	10.00
L. Tvaska	10.00
Stefanija Yuknienė	10.00
Juozas ir Sofija Gard, New Port Rickey	10.00
Robert ir Helen Feiferiai	10.00
Walter Alaveckis	10.00
Augusta Sennette, Ashland, Oregon	10.00
Charles ir Mille Tvaskai, Detroit, Mich.	5.00
Della Mikalajūniene	5.00
Adelė Budrienė	5.00

10

Jonas Gresh	5.00
Monika ir Andrius Raškauskai	5.00
Richard Janulis	5.00
Walter Dubinskas	5.00
Pranas Mockapetris	5.00
Eva Valley	5.00
Helen Sarkiūniene	5.00
Helen Janulytė	5.00
Martha Gruzinskienė	5.00
Juozas White-Vinikaitis	5.00
Jacob Harmatiuk	2.00

Viso.....\$1,660.00

ATVIRAS LAIŠKAS "VILNIES" REDAKCIJAI

Gerb. draugai:

Jau daug pažangių lietuvių lankėsi Lietuvoje. Daugelio išpūdziai yra tilpę "Vilnyje" bei "Laisvėje". Priskaitę tų išpūdzių nemigo naktimis pradėdavau galvoti apie Lietuvą: Vilnių, Trakus, Druskininkus, Rumšiškes, turistų vaišes pas gimines. Matydavau, tarsi kino ekrane, nors dabartinės Lietuvos dar nebuvau matęs.

Anais metais vykau į Lietuvą su dipukų turistine grupe ir maniau, kad nieko naujo Lietuvoje nematysiu. Apie viską esu prisiskaitęs iki kaklo. Tik traukė pamatyti gimtąjį kaimą, beveik pamirštą pusbrolių ir vaikystės draugus. Bet nuvykęs pamačiau, kad tuose išpūdziuose, knygoje, kiek man jų teko perskaityti, dar ne viskas parašyta apie Lietuvą, ypač apie žmones.

Pirmas mane sužadines išpūdis buvo, kai į "Gintaro" viešbutį atėjo jaunų dienų pažįstama su savo vyru ir nusivedė į savo butą Žirmūnų mikrorajone. Pasikeitus su jais po žodį kitą, mano jaunų dienų pažįstamos vyras salionėlyje ant staliuko pastatė konjako butelį, taureles, o jinai nuskubėjo už atvirų durų į virtuvę užkaisti kavos.

Sėdim gražiais naujais baldais apstatytam salionėlyje, šnekučiuojamės ir gukršnojame konjaką su karšta juoda kava. Pro atviras virtuvės duris pastebėjau, kad šeiminkė virtuvėje paliko neužgesytas dujas.

Dujų neužgesinote,—pastebėjau jai.

Ech,—jinai pamojo ranka,—kapeikos kaštuoja.—Ir taip ji paliko jas degti.

Dar ir šiandien man neišeina iš galvos toks jos lengvas "kapeikos kaštuoja". Jeigu kaštuotų doleriai, kaip pas mus Amerikoje kaštuoja, be reikalo dujų nedegintų, bet kai "kapeikos kaštuoja".

Idomiausia buvo, kai nuvykau porai naktų pas pusbrolių į gimtąjį kaimą, jau persikėlusį į kolūkio naują gyvenvietę. Pasigrožėjus kaip jis miestietiška naujame name isikūręs, kaip už jaunomis obeleitėmis užveisto sodelio darže sodriai lapoja batviniai, bulvės, prievakarį prasidėjo balius.

Prisirinko geras tuzinas svečių, vargiai man beatmenamų pažįstamų ir jaunų dienų draugų. Prie garuojančio dešromis, skilandžiu ir kitokiais patiekalais stalo užėm beveik iki vidurnakčio taip, kad kai kurie net buvome bepradeda dainuoti. Kitą dieną ryte pusbrolienės pirmas klausimas buvo:

— O ko, broli, iš po pagirių?
— Mes Amerikoje pusryčiams dažniausiai valgome kiaušinių. Jeigu turite?

Pusbrolienė suglumo:
— Turime, bet tik pirkinių,—ir pradėjo aiškintis, jog nežinojusi, kad mėgstu kiaušinius, būtų pas kaimynką gavusi kaimiškų. Pirkti-

nus kiaušinius jie tevartoją tik bulviniams blynams, pyragams kepti. Vištidių kombinatuose vištos lesinamos dirbtiniu lesalu, ir kepti ar virti kiaušiniai nekvepia.

— Broli,—įsiterpė pusbrolis,—praėjo tie laikai, kai valgant kvėpėdavo. Supramoninom ir kiaušinių gamybą.

Kvėpėdavo, kad gaudavom tik per velykas, sau vienas pagalvojau.

Mums bepusryčiaujant pasibeldė į duris anais laikais kaimo galulaukėje buvusio dvylikos hektarų vienkiemio Šumskio Petras. Nežiūrint kad jis buvo tada ūkininko sūnus, o aš buožių bernas, buvome vienmečiai draugai. Vakaruškose jis nevengdavo su manimi bendrauti, sugyvenome gražiai.

Buvo staigmena ir malonumas po tiek daug metų jį susitikti. Ir be "Palangos" butelio būtų buvę daug ko pasišnekėti, daug ko prisiminti. O kai pusbrolienė ant stalo uždėjo vakarykščio skilandžio ir išlenkė po taurelę, šnektos atsirado be galo.

— Tai ką, Petrai, neimam apmaudas, kad už dvylika hektarų kolūkyje gavai tik arus?—įsidrąsinęs jo paklausiau.

— Vladuk!—pamiršęs mano vardą, jis mane pavadino Vladuku.—Ką šneki! Džiaugiuosi!

Ir išties turėjo jis kuo džiaugtis. Duktė Vilniaus universitete išėjus mokslą, jaunesnysis sūnus baigęs miškininkystę, tik vyresnysis sūnus kombainininkas.

— Bet gyvena kaip buržujus, pernai pirko automašiną,—Petras džiaugėsi ir gyrėsi.—Gaunu keturiasdešimt rublių pensijos. Namuose visuomet yra šviežių pinigų. O anais laikais,—jis toliau kalbėjo,—pats atsimeni, nors šeimoje buvau vienas, bet tėvas vos išleido baigti pradinę. Dabar, su boba per metus pasiskerdžiam pora bekonų, iš karvės pieniško neapvalgom, darbdarbių kiek tik norim. Na, ir ar gali būti apmaudas dėl tų dvylikos hektarų, kai višta nepaspėdavo padėti kiaušini, kuo skubikaušia skubėdavau į turgų, kad gavus centą kitą kėrasino litru.

Su tokiu žmogumi susitikti buvo smagu, bet teko susitikti ir tokių, kuriems dabar Lietuvoje velniava. Girdi, esąs bausis dalykas. Žmogus nori nusipirkti automašiną, reikia laukti daugiau kaip metai kol gausi. Ikyriasi buvo išpurtėliai nuo "skaidriosios" ir "samagono". Žiūrėk, pasišnekėk ir pradeda:

— Vis gi pas jus Amerikoje geriau. Ar negalėtumei atsiųsti kokių siuntinėlių. Automašinos ar kokių šilkų neprašau, kaip prašo spekuliantai. Tik kokių paprastą siuntinėlių.

— Dirbkit, turėsite,—aš atsakydavau, kad jų atsikračiuos.

Niekas apie tokius dalykus išpūdiuose nerašė, o aš patyriau.

Skaitytojas
Vilnis, 1982 liepos 8

Laiškai ryšium su suvažiavimu

Chicago, Ill.

Gerbiami dalininkai, šiandien mes susirinkome šiame "Vilnius" dalininkų suvažiavime rūpestingai ir vieningai apkalbėti laikraščio "Vilnius" reikalus. Mes visi trokštame, kad "Vilnis" juo ilgiau mus lankytų ir teiktų teisingas žinias apie mūsų kraštą ir visą pasaulį, taipgi apie mūsų gimtąją Tarybų Lietuvą.

Rasite "Vilnius" paramai \$67, kuriuos skiriame mirusio mylimo sūnaus Bruno Gates 67-to gimtadienio proga, kuris bus rytoj, birželio 7 d. Velionis buvo pažangios minties ir aukštai vertino pažangią spaudą. Tad prisimint jo kilnius troškimus ir įteikiame šią sumą.

Ilgiausių metų, Tau, miela "Vilnis".

Josephine ir Kazys Sisevičiai

Chicago, Ill.

\$150.00 donation to "Vilnis" suvažiavimui in memory of Ignas Rasinskas on 15th year memorial.

Birutė Rasinskas

Chicago, Ill.

Sveikiname "Vilnius" dalininkų suvažiavimą ir linkime, kad jame būtų nutiesti planai dėl tolimesnio "Vilnius" ėjimo.

Mes tikime, kad dalininkai nuties planus ateityje "Vilniai". Čia rasite \$100 paramos.

Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros Draugija

Hot Springs, Ark.

Siunčiu "Vilnius" laikraščio dalininkų suvažiavimui \$125.00 auką ir \$20.00 už prenumeratą. Ši perlaida labai maža, bet ne dėl mūsų kaltės, o dėl įvairių atsitikimų, kurių neįmanoma įvardinti bei aprašyti: mirtys ir sveikatos, trumpai kalbant.

Pilnai pasitikime, kad delegatai labai gerai supranta ir permato reikalą ir galės nustatyti, kad "Vilnis" galėtų išeiti ir toliau, kaip išeina dabar. Kiekvienas "Vilni" skaitantis nešykštus pagal savo išgalę paaukoti dėl gero ir gerai redaguojamo laikraščio. Mes, kaip skaitytojai, "Vilniai" tegalime padėti tik pinigais. Tas yra mūsų šventa pareiga, jeigu esame pažangūs lietuviai ir norime, kad laikraštis gyvuotų.

Sekantys iš Hot Springs laikraščio skaitytojai aukojo:

B. F. ir M. Kubiliai ... \$ 50.00
S. ir Nat. Gaučiai 25.00
Petras Sankus 20.00
J. ir J. Ziuriai 20.00
Petras Stasiukaitis 10.00
Viso \$125.00

Benjamin Kubilius

Chicago, Ill.

Dear Nellie, enclosed check for \$10 is my contribution for the Vilnis shareholders conference.

My very best wishes for a succesful and pleasant meeting to all.

Helen Trusk

Lake Villa, Ill.

Gerbiamieji, sveikinu "Vilnius" suvažiavimą. Linkiu geros sekmes. Labai gaila, kad negalime atvažiuoti. Todėl sveikinu su \$100.

Man "Vilnis" patinka. Yra daug visokių žinių. Laikykimės kiek galime, kad "Vilnis" ilgai gyvuotų.

A. Gabrys

Sun City, Cal.

Gerb. "Vilnius" Adm., sveikiname laikraščio dalininkų suvažiavimą linkėdami, kad "Vilnis" dar ilgai pasilaikytų.

Siunčiu čekį \$20 laikraščio fondui. Šios sumos dešimtinę pridavė Vladas Raila gyv. Hemet, Cal. Linkime viso geriausio visam "Vilnius" personalui.

Peter Zline

Sunrise, Fla.

Čia siunčiu tamstoms \$10 čekį. Ir aš noriu prisidėti prie "Vilnius" dalininkų suvažiavimo su šia parama.

Stanley Jankauskis

Redwood Shores, Cal.

Gerb. "Vilnius" Administracija, šiuomi siunčiu dvidešimkę. Tai sveikinimas "Vilnius" suvažiavimui. Dabar gyvenu nuošaliai nuo veikimo, tai prisidedu nors su doleriu.

Joana Grigas

Roselandiečių žiniai

Mielos Roselando Lietuvių Moterų klubo narės, noriu dar kartą priminti, kad liepos mėnesį mūsų klubo susirinkimo nebus, nes pirmą pirmadienį bus mūsų šalies Nepriklausomybės šventė. Bet prašau nepamiršti, kad rugpjūčio 2 d., 12:30 val. dieną, turėsime susirinkimą, kaip visuomet, Anielės salėje, 4500 So. Talman Ave.

Lauksiu visų klubo narių susirinkime rugpjūčio 2 d.

Sekr. J. Urmonienė

LIETUVIŲ DARBININKŲ APSVIETOS DRAUGIJOS NARIŲ ŽINIAI

Mieli nariai, prašau visus būtinai atsilankyti į draugijos susirinkimą, kuris įvyks liepos 17 d. 1 val. po pietų "Vilnius" salėje. Susirinkime sužinosite apie "Vilnius" pastato stovį ir reikalus. Kaip žinote, mūsų draugija rūpinasi visais "Vilnius" pastatą liečiančiais klausimais. Valdya turi parūpinusi pilną raportą, kuris visiems svarbu žinoti.

Pasitikiu, kad visi Lietuvių Darbininkų Apšvietos draugijos nariai supras svarbą ir būtinai pasistengs atsilankyti liepos 17 d. į labai svarbų susirinkimą. Sekr. J. M-nė

Palinkėta geros kelionės draugams Juškiam

Čikagiečiai sužinoję, kad Tarybų Sąjungos Ambasados pirmasis sekretorius bei konsulas Edmundas Juškys grįžta į T. Lietuvą, birželio 13 d. suruošė išleistuves. Gražus būrys čikagiečių susirinko į "Vilnius" salę. Apie 1 val. dieną atvyko gerbiamas konsulas, jo žmona Aldona ir sūnus Gediminas.

Visi stengėsi asmeniškai pasikalbėti su mieliais svečiais ir teiravosi apie jų sugrįžimą.

Pietūs buvo skoningai paruošti. Patiekalų gausa stebino dalyvius. Rodos, rengėjai nepagailėjo pavaišinti ne tik svečius, bet ir visus dalyvius. Tarp svečių buvo nemaža ir rusų atstovybė.

Po pietų pradėta kalbos, linkėjimai svečiams geros kelionės. Tvarokos vedėja buvo "Vilnius" bendrovės direktorių tarybos pirmininkė Estelle Bogden. Ji pristatė "Vilnius" redaktorius S. J. Jokubką ir J. Maraziene. Pirmasis ilgiau kalbėjo ir dėkojo Juškiam, kad surado galimybę atvykti į Čikagą ir duoti čikagiečiams progą palinkėti jiems gero vėjo. Julija dėkojo už nuoširdžias paslaugas, kuomet kurio klausimu buvo kreiptasi. Taip-

gi žodį kitą tarė šie svečiai: P. Malinauskienė, A. Vaitkienė, J. Pateckas, J. Feiza, June Meka, Tomara, ir keli kiti. Taipgi kalbėjo Edmundas, Aldona ir Gediminas Juškiai. Po jų kalbų buvo įteikta vertingos dovanos, kad T. Lietuvoj prisimintų čikagiečius. Dovanas įteikė J. Pateckas ir E. Bogden.

Pasibaigus kalboms, vėl tęsėsi ilgoki draugiški ir asmeniniai pokalbiai bet įvairūs klausimai apie viešnagę Lietuvoje ir t. t. . . .

Negaliu praleisti nepažymėjus ir nepadėkojus šeiminkėms "ž" tokį šaunų patiekalų pagaminimą bei idėją darbą: A. Vaitkieni, P. Malinauskienei, E. Balčiūnienei. Taipgi Evai Sankus už iškepimą ir padovanojimą skanaus kugelio, o Isabelle Peters už iškepimą ir padovanojimą torto ir pardavimą bilietų. Taipgi dėkui visiems, kurie koku būdu prisidėjo prie paruošimo tokių puikių išleistuvių.

Dar kartą linkime mieliems Juškiam laimingos kelionės ir kada nors vėl grįžti pas mus ir tęsti savo svarbias pareigas savo gimtojo krašto labui.

Dalyvė

Detroit, Michigan

DETROITIEČIAI SVEIKINA "VILNIUS" DALININKŲ SUVAŽIAVIMĄ BIRŽELIO 6 D. 1982 M. IR LINKI "VILNIAI" ILGIAUSIŲ METŲ

A.L.D.L.D. 52 kuopa \$129.27
Detroito Lietuvių Klubas 100.00
Frank Ulinskas 100.00
Teofile Masienė ir Stefanija Masytė ... 100.00
Frank Yoshonis 50.00
Vincas Kirvela 40.00
Anna Dockus 30.00
Anna Daukus 30.00
Detroito Moterų Pažangos Klubas 25.00
Matilda Rudzevičienė 10.00
Pat Stackwell (Stakvilienė) 10.00
Alphonse ir Emma Rye 10.00
Frank ir Sophie Nakas 10.00
Servit ir Ruth Gugas 10.00
Mike ir Pat Stunskas 10.00
John Urbon 10.00
George Janonis 6.00
Tony ir Millie Vasaris 5.00
Kęstutis ir Antonette Garelis 5.00
Louis Turzak 5.00
Antoinette Waitkūnas 5.00

VISO IŠ DETROITO \$700.27

Mirus

JUOZUI KAROSUI, PETRONĖLEI GASPARIENEI,
KAZIMIERUI DANYLAI, JUOZUI DELTUVAI,
JONUI YUSKAI

Reiškiu širdingą užuojautą jų šeimoms, giminėms ir artimiesiems.

JULIA ANDRULIENE
St. Petersburg, Fla.

SAN LEANDRO, CAL.

Mirus

Juozui Karosui

Reiškiame gilią užuojautą jo mylimai žmonai Ksaverai, dukrai Eugenijai, žentui Eugenijui Stanley, anūkams ir visiems artimiesiems bei draugams.

ADELINE BACEVICH
Chicago, Ill.

Aptarti LDS 2-ros apskrities reikalai

Birželio 12 d. įvyko LDS 2-ros apskrities komiteto posėdis, kuriame buvo rūpestingai apsvaistyta kuopų veikla. Taipgi platų raportą iš savo veiklos davė komitetas, kuris rūpinasi LDS 25 Seimo delegatų priėmimo ir pavaišinimo reikalais. Komitetas turėjo tris susirinkimus, kuriuose nutiesti delegatų priėmimo planai. Pagaminti bilietai dėl būsiančio banketo. Jų kaina \$12.50 asmeniui. Dar numatytas susirinkimas liepos 6 d. pas J. ir A. Antanowich. Bilietai pasidalinti ir jau platinami. Būtų gerai, kad kurie mano dalyvauti, nusipirktų iš anksto, nes komitetas turi žinoti, kiek vietų užsakyti.

Tiesa, prisiminta, jei kas norėtų apsisototi pas draugus, vietoje viešbučio, tai turėtų pranešti komitetui, kuris nurodys adresą, pas ką bus galima apsisototi.

Smagu pažymėti, kad komitetas veiklus ir rūpestingas. Reikia tikėtis, kad svečiai priėmimu bus patenkinti.

Nutarta šaukti apskrities komiteto konferenciją spalio 24 d., 10 val. ryto, "Vilnies" salėje. Po konferencijos turėti pietus ir žaidimų popietę.

Prieš minėtą konferenciją dar turėti posėdį, kuriame bus nutiesti planai konferencijai. Toks posėdis numatytas rugsėjo mėnesio viduryje.

Smagu, kad apskrities komitetas rūpinasi kuopų ir bendra LDS veikla.

Koresp. J. M-nė

NESAUGIOS ČIKAGOS GATVĖS

Birželio 9 d. teko sušnekti su drg. J. Pateckiu. Jis buvo susijaudinęs. Sakė, kad keliolikai minučių palikęs savo automašiną prie 34 gatvės ir Halsted St. ir sugrižęs rado išmuštą langą. Net butelis palikęs su lango stiklais automašinoje. Tai taip vadinamo "jaunimo" darbas. Girdi, netoli tos vietos keletas jų mėtė sviedinį.

Nesaugu ir dienos metu eiti gatve bei pastatyti auto mašiną.

"V."

Kultūrietės aptarė draugijos reikalus

Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas įvyko birželio 15 d. Susirinkimą atidarė ir tvarką vedė draugijos vicepirm. A. Vaitkienė.

Valdyba davė savo veiklos raportą. Ji rūpinosi draugijos reikalais ir atliko visus darbus, kurie jai priklausė.

Skaitytas Vėžio ligos draugijos laiškas ir priimtas.

Pranešta, kad veiklioji draugijos narė M. Marquardt susižeidusi ir dėl to negalėjo dalyvauti susirinkime. Visos narės apgailestavo. Smagu, kad šiame susirinkime dalyvavo Helen Trusk, kuri buvo rimtai susirgusi. Linkėtina jai visiško sveikatos atgavimo.

Kadaangi išrinktoji delegatė iš "Vilnies" dalininkų suvažiavimą E. Balčiūnienė susirgo ir negalėjo dalyvauti, tai ją pavadavo J. Marazienė.

Aptarta kokio renginio suruošimo reikalas, bet palikta tai padaryti rudenio.

Atžymėta šių narių gimtadieniai: Helen Trusk, M. Marquardt, F. Rimdžienė, U. Pratušienė. Palinkėta joms sveiko ir ilgo bei darbingo amžiaus, sudainuota Ilgiausių metų.

Sekančiam susirinkimui, kuris įvyks liepos 20 d., "Vilnies" salėje, vaišes pasižadėjo paruošti A. Vaitkienė su savo pagalbininkėmis E. Balčiūnienė ir A. Pauliukienė.

Sekr. J. Marazienė

RŪPESTINGOS DRAUGĖS

Birželio 15 d. drg. V. Samuolienė atsilankė į kultūričių susirinkimą ir ta proga užsuko į redakciją. Ji apgailestavo, kad negalėjusi dalyvauti dalininkų suvažiavime, tai nusibausdama įteikė "Vilnies" paramai \$20. Ji aplankė drg. Petrę Peškaitienę, kuri randasi slaugymo namuose. Ji sulaukusi 92 m. a., bet gražiai atrodo ir rūpinasi, kaip laikraštis "Vilnis" laikosi. P. Peškaitienė įteikė jai \$5, kad perduotų "Vilnies" administracijai. Gražu, kad nepamiršta darbininkiškos spaudos. Nuoširdus dėkui abiem draugėm už nepamiršimą laikraščio reikalų.

Vilnietė

LDS 53 kp. svarstė ateities veiklos reikalus

Pastaruoju laiku nepastoviai vyksta mūsų kuopos susirinkimai, bet birželio 12 d. buvo sušauktas susirinkimas ir apkalbėta kuopa liečiantys reikalai. Svarbiausia sekretorė įteikė paliūdymus delegatams, kurie išrinkti į LDS seimą. Jie buvo išrinkti gegužės 8 d. susirinkime: M. Montvilienė, A. Litvinas, S. J. Jokubka, J. Marazienė, F. Jordan, M. Vasiliauskiene.

Nutarta sekantį susirinkimą šaukti spalio 16 d. 1 val. po pietų "Vilnies" salėje. Jame bus renkama nauja kuopos valdyba 1983 metams.

Labai svarbu, kad į tą susirinkimą atsilankytų daugiau narių, nes tik nuo narių dalyvavimo susirinkimuose galima tikėtis tinkamesnės veiklos. Kuopa turi arti 90 narių.

Susirinkimo tvarkos vedėja
J. M-nė

MIRĘ LIETUVIAI

Birželio 1 d. mirė Ona Racevičienė-Kanapkytė, sulaukusi 93 metų, gimusi Lietuvoje, Vilkaviškio apskr., Pajavonio parapijoje. Amerikoje išgyveno 71 metus.

Birželio 2 d. mirė Mary Petkus, sulaukusi 82 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 70 metų.

Birželio 8 d. mirė Mykolas Blazėnas, sulaukęs 86 metų, gimęs Lietuvoje, Svenčionių apskr., Vydiškių parapijoje, Dūdų kaime.

Birželio 9 d. mirė Sophie Pankauskas, sulaukusi 85 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 67 metus.

Birželio 10 d. mirė Konradas Paškus, sulaukęs 58 metų, gimęs Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 32 metus.

Birželio 11 d. mirė Antanas Mikus, sulaukęs 80 metų, gimęs Lietuvoje, Rokiškio apskr. Amerikoje išgyveno 30 metų.

Birželio 12 d. mirė Charles Norville, sulaukęs 71 metų. Gimęs Bush, Illinois.

Birželio 16 d. mirė Marie Bachunas, sulaukusi 91 metų, gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 76 metus.

LINKĖJIMAI IŠ FLORIDOS

Gavome laiškutį nuo Jean ir Richard Misevich, kurie su savo sūnumis ir teta Vera Butkus išvyko pasidairyti po saulėtą Floridą. Jie rašo, kad buvo sustoję pasidairyti pasaulinėje parodoje Knoxville, Tennessee. Jiems labai viskas patikė. Jei oras bus palankus, tai grįždami į Lemont, Ill. parodoje dar sustos.

Linkėtina gerbiamiems Misevičiams ir jų sūnums bei tetai Verai Butkus malonių ir išpūdingų vasaros atostogų.

Vilnietė

MIRĖ IR PALAIDOTA DRG. P. V. GASPARIENĖ

Plačiai žinoma visuomenės veikėja drg. Petronėlė Gasparienė gegužės 31 d. atsiskyrė iš gyvųjų. Tai ilgametė Grand Rapids, Mich., gyventoja. Velionė mirė savo 90-to gimtadienio išvakarėse. Per pastaruosius virš 50 metų mes matėme ją veikiant įvairiose organizacijose. Gal nebuvo nei vieno platesnio suvažiavimo, kongreso ir net koncerto bei pikniko, kad ji nebūtų dalyvavusi. Ji kelis kartus aplankė gimtąjį kraštą T. Lietuvą ir džiazgėsi, kad ten statomi Socializmo Rūmai. Renginiuose ne tik dalyvavo, bet ir nesigailėdavo gerų ir naudingų patarimų veikėjams.

Suminėti visus nuopelnus pažangos labai nesistengsiu, nes trumpame rašnyne neįmanoma, tik pasakysiu, kad Petrė savo gyvenime pilnai atliko sąmoningos ir susipratusios moters pareigą.

Jos liūdi likusios dukros: Ruth Bell, kuri yra ilgametė Lietuvių Darbininkų Susivienijimo izdo globėja, o antroji Volga Morren su šeima gyvena Grand Rapids, Michigan. Paliko 7 anūkus ir vieną proanūką.

Velionė buvo ilgametė laikraščio "Vilnis" ir "Laisvės" skaitytoja ir šerininė, taipgi stambi rėmėja.

Gaila, kad mūsų senoji karta iškeliauja į šaltus kapus. Gyvenime jau taip yra, kas gimė, tas turi ir mirti. Bet kai toji mirtis ateina, sunku pergyventi saviesiems, taipgi skaudu artimiesiems draugams ir pažįstamiems.

Velionė palaidota birželio 2 d. vietinėse Lietuvių kapinėse, kur ilsisi jos vyras Aleksas. Lai jiems bus amžina ramybė!

Julija M.

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirus

Joseph M. Judickas

Reiškiame nuoširdžią gilią užuojautą dukrai Sylvia Lester, Hialeah, Fla., kitiems šeimoms nariams bei jų šeimoms, visiems artimiesiems ir draugams.

ALDLD 45 KUOPOS VALDYBA ir NARIAI
St. Petersburg, Fla.

SAN LEANDRO, CAL.

Mirus

Juozui Karosui

Reiškiame gilią užuojautą nuoširdžiai draugei, nepailstančiai visuomeninės veiklos darbuotojai velionio žmonai Ksaverai, Jo dukrai Eugenijai, žentui Eugenijui Stanley, anūkams ir visiems artimiesiems bei draugams ir pažįstamiems.

JOSEPHINE ir KAZIMIERAS SISEVIČIAI

SAN LEANDRO, CAL.

Mirus

Juozui Karosui

Reiškiame gilią užuojautą jo mylimai žmonai Ksaverai, dukrai Eugenijai, žentui Eugenijui Stanley, anūkams ir visiems artimiesiems bei draugams.

Žinokite, kad ir mes liūdime su Jumis.

J. ANDRUI IENEJ
ST. PETERSBURG, FLA.

SAN LEANDRO, CAL.

Mirus

Juozui Karosui

Reiškiame gilią užuojautą nuoširdžiai draugei, nepailstančiai visuomeninės veiklos darbuotojai velionio žmonai Ksaverai, Jo dukrai Eugenijai, žentui Eugenijui Stanley, anūkams ir visiems artimiesiems bei draugams ir pažįstamiems.

MRS. EMILY DROBUS, St. Petersburg, Fla.
MRS. GUSSIE SENNETT, Ashland, Oregon